

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER

ORGAAN VOOR DE MEDEDEELINGEN VAN DE CENTRALE COMMISSIE VOOR DE RIJNVAART

UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

10^E JAARGANG

WOENSDAG 11 FEBRUARI 1925

No. 476

INHOUD.

	Blz.
EEN GEVAARLIJK ONTWERP door <i>Dr. C. Gerretson</i>	114
De verlaging van de Salarissen der Rijksambtenaren I door <i>Mr. Dr. J. H. van Zanten</i>	116
Eenige beschouwingen over Kolen in 1924	119
Het Lateraal Kanaal Maastricht—Maasbracht door <i>Jan Schiltkuis</i>	120
AANTEKENINGEN:	
Indexcijfers van groothandelsprijzen	123
Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen te Amsterdam	124
Baldwin's beschermingsvoorstellen	124
De nieuwe Oostenrijksche muntwet	125
BOEKAANKONDIGING:	
D. G. Stibbe: Inleiding tot de kennis der Bestuursinstellingen in vreemde koloniën, bespr. door <i>Prof. Mr. Ph. Kleintjes</i>	126
OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN	127
MAANDDIJFERS:	
Handelsbeweging over de maand December 1924	128
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	129—136
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Wd. Algemeen Secretaris: *Mr. Q. J. Terpstra*.

WEEKBLAD

ECONOMISCH-STATISTISCHE BERICHTEN

COMMISSIE VAN ADVIES.

J. van Hasselt; Jhr. Mr. L. H. van Lennep; Prof. Dr. E. Moresco; Mr. Dr. L. F. H. Regout; Dr. E. van Welderen Baron Rengers; Mr. Q. J. Terpstra; Prof. Mr. F. de Vries.

Gedelegeerde leden: *Prof. Mr. D. van Blom; Prof. Mr. H. R. Ribbius.*

Redacteur-Secretaris: *D. J. Wansink.*

Secretariaat: *Pieter de Hoochweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postrekening 8408.

Abonnementsprijs voor het weekblad franco p. p. in Nederland f 20,—. Buitenland en Koloniën f 25,— per jaar. Losse nummers 50 cents.

10 FEBRUARI 1925.

Reeds spoedig na de maandwisseling werd het aanbod van geld weder grooter. De prolongatierente bleef wel is waar tot Vrijdag 2½ pCt. noteeren en daalde eerst op den laatsten dag der week tot 2¼ pCt.; maar het aanbod van Callgeld nam snel toe, zoodat reeds Woensdag voor 1¼ pCt. werd afgedaan. Ook particulier disconto liep spoedig terug en was zeer gemakkelijk te plaatsen. Geopend op 2½ à 2¾ pCt. werd aan het einde der week voor 2¾ en 2¼ pCt. afgedaan.

* * *

De weekstaat van De Nederlandsche Bank geeft ook ditmaal weder van een daling van het opereerend kapitaal der centrale credietinstelling blijk. De post binnenlandsche wissels vertoont een vermindering van

f 3,6 millioen. De beleeningen blijken met f 9,4 millioen te zijn teruggelopen. De vermindering van laatstgenoemden post betreft weder uitsluitend de effectenbeleeningen; de voorschotten op goederen en specie handhaven zich nu al sedert nagenoeg drie maanden, zonder schommelingen van eenige betekenis, op het niveau van omstreeks f 2½ millioen. De post papier op het buitenland en de diverse rekeningen op de actiefzijde der balans daalden resp. met f 3 millioen en f 1 millioen.

Onder het hoofd munt en muntmateriaal trekt een nieuwe vermeerdering van den zilvervoorraad, ditmaal met f 1,6 millioen, de aandacht.

De biljettencirculatie daalde met f 19 millioen. Het rekeningcourant-saldo van het Rijk blijkt met f 4,9 millioen te zijn afgenomen. De saldi van anderen stegen met f 8,2 millioen. Het beschikbaar metaalsaldo stelde zich f 4,8 millioen hooger. Het dekkingspercentage bedraagt ruim 54.

* * *

De snel stijgende lijn voor Londen, die de vorige week reeds was tot staan gekomen, veranderde deze week in een dalende. Blijkbaar deed het uitblijven van meer positieve berichten omtrent het weder invoeren van den gouden standaard verschillende huissiers er toe overgaan om winst te nemen. De aandrang was echter niet groot, zoodat de daling zeer langzaam ging; geopend op ca. 11,90 werd Zaterdag voor 11,86½ afgedaan. Daarentegen waren dollars vaster, de stijging bedroeg echter nauwelijks ¼ cent per dag. Nog iets meer gezocht waren Marken. Overigens was de markt zeer stil. De meeste wissels bleven vrijwel onveranderd of waren iets flauwer; alleen de omzetten krompen nog verder in.

LONDEN, 7 FEBRUARI 1925.

Dividendbetalingen maakten, dat geld deze week over het algemeen vrij overvloedig geweest is. In het begin verwachtte Lombardstreet een zeer groote ruimte, die echter niet optrad. Woensdag trokken de koersen iets aan tot ongeveer 3 pCt., tegen 2¾ in het begin der week en hoewel aan het einde der week groote opyragingen plaats vonden met het oog op betalingen op de Conversieleening en de nieuwe emissie van de London Midland & Scottish Ry. hadden deze weinig invloed op de markt en bleef het geld ruim.

Disconto's onveranderd zonder veel zaken.

2-mnds. prima bankaccept noteerde 3¹¹/₁₆ pCt.; 3-mnds. idem 3¾ pCt.; 4-mnds. idem 3¾—¹³/₁₆ pCt.; 6-mnds. idem 3¹⁵/₁₆—⁴/₁₆ pCt.

EEN GEVAARLIJK ONTWERP.

I.

Nog slechts enkele dagen, en de Staten-Generaal zullen een wetsontwerp in behandeling nemen, dat voor de toekomst des Rijks van beslissende betekenis is. Ik doel op het ontwerp tot herziening van het Indische Regeeringsreglement, 't welk bij deze gelegenheid staat te worden herdoopt tot „Wet op de staats-inrichting van Nederlandsch-Indië”.

Het is een der kenteekenen van het verval van het parlementarisme, dat het verschil tusschen belangrijke en onbelangrijke aangelegenheden hoe langer hoe minder in de wijze van behandeling tot uiting komt; — en zoo staat het te vreezen, dat ook deze, in al hare onderdeelen uiterst gewichtige regeling, zal worden afgedaan met den Franschen slag, die, aan het einde eener legislatieve periode, het werk der naar de slagvelden van den verkiezingsstrijd hunkerende Kamerleden pleegt te kenmerken.

En toch, — hoe gering de kans moge zijn, de ernstige gevaren, die in ettelijke bepalingen van dit ontwerp verholten liggen, alsnog te keeren — de gelegenheid mag niet verzuimd worden, vóór het te laat is, een zoo talrijk mogelijken kring van ons volk te waarschuwen voor wat staat te geschieden. Want, wordt dit ontwerp ongewijzigd wet, — aldus kan men de van zeer verschillenden kant uitgeoefende critiek samenvatten, — dan zijn daardoor krachten in beweging gebracht, die, in hunne logische, niet-te-stuiten ontwikkeling met ijzeren noodzakelijkheid moeten leiden 1o. tot de vernietiging van de Rijkseenheid; 2o. tot de revolutioneering van boven-af van Indië.

Ik zal trachten deze beide beweringen in een tweetal artikelen zoo kort mogelijk toe te lichten.

1. De vernietiging der Rijkseenheid.

Het Rijk der Nederlanden, zooals wij dat kennen, is eene op de koloniale verhouding gebaseerde economische symbiose van in elk ander opzicht volstrekt onsaamenhoorige gebieden in drie werelddeelen. Het houdt op te bestaan, zoodra het een- en ondeelbare *imperium*, hetwelk die belangengemeenschap naar buiten manifesteert en naar binnen handhaaft en versterkt, gebroken wordt.

In de tot voor korten tijd bestaande staatkundige verhouding tusschen moederland en koloniën kon het probleem van het Rijksverband en de Rijkseenheid nooit als afzonderlijk vraagstuk de aandacht trekken. Immers, bij de algeheele *ondergeschiktheid* van Indië aan Nederland werden opkomende belangentegenstellingen uiteraard door Nederland, volgens Nederlandsch inzicht, beslist: Rijk en Rijk in Europa, — ons grondwettelijk spraakgebruik wijst het nog uit — waren synoniem, en een gequalificeerd conflict tusschen de deelen des Rijks was uitgesloten. De eenparigheid van beleid in Indië en in Nederland werd, voor zooveel noodig, gehandhaafd door 's Konings bevelen.

In die verhouding is echter sedert enkele jaren eene ingrijpende verandering gekomen, welke nu ook grondwettelijk is vastgelegd in de 2e alinea van het nieuwe art. 61, dat *het algemeen bestuur in Nederlandsch-Indië in naam des Konings doet uitoefenen door den G.G.*

Practisch gesproken, beteekenen de gecursiveerde woorden, gelezen buiten verband met de in dezelfde alinea van art. 61² vervatte, later te bespreken beperking, dat het Rijk voortaan, uit bestuurlijk oogpunt beschouwd, zal bestaan uit twee *nevengeschikte* staten, in welke het algemeen bestuur, op voor elk afzonderlijk geregelde wijze, wordt uitgeoefend door twee, in die uitoefening vrijwel *onafhankelijke* staats-hoofden, waarvan de een, qua Opperbestuurder des Rijks, wel den ander benoemt, controleert en ontslaat, doch de ander, tot de kruik barst en hij teruggeroepen wordt, het recht heeft te besturen *lijnrecht*

tegen den hem bekenden wil van dien Opperbestuurder in.

D.w.z. in de, gecursiveerde woorden is inderdaad, in principe, en (om 's Ministers woorden te gebruiken) als „voorschrift van staatsrecht” de functioneel eenheid van het hoogste Rijksgezag *verbroken*: gedurende de ambtsperiode van een Landvoogd, d.w.z. normaliter, is het Rijk gesplitst en, qua talis, *inoperabel* geworden, althans, voor zoover geen remedie gevonden wordt in de zoeven genoemde beperking van 's Landsvoogds zelfstandigheid, welke in het zelfde art. 61² voorzien wordt: *nl. de bij de Grondwet of bij de wet aan den Koning voor te behouden bevoegdheden.*

Zonderling genoeg heeft de Grondwet, die het Rijk „voor dagelijksch gebruik” in tweeën scheurt, het voornamelijk aan de wet — d.w.z. praktisch gesproken het te wijzigen Regeeringsreglement — overgelaten, de bevoegdheden voor te behouden, door wier uitoefening de Opperbestuurder (formeel deelnemend aan het algemeen bestuur van Indië) materieel in de gelegenheid komt de eenheid des Rijks daadwerkelijk te handhaven.

Het bovenstaande zal de bijzondere betekenis van art. 1 van dit ontwerp hebben duidelijk gemaakt; in schijn eene voornamelijk voor Indië belangrijke interpretatie van een Grondwetsartikel, beslist het, in werkelijkheid, over de toekomst van het als afzonderlijk, boven de gebiedsdeelen staande gedacht, Rijk, dat, op straffe van ondergang van ons jus constituendum zijne eigen organisatie zal moeten handhaven.

Want hoe zich ook de interne verhouding van autocratie en autonomie in Indië moge ontwikkelen, de door art. 61² voorziene bestuurlijke zelfstandigheid brengt mede de mogelijkheid van geformuleerde belangentegenstellingen; daarmee de mogelijkheid van open conflict; dientengevolge het gevaar voor scheuring des Rijks, en eindelijk de noodzakelijkheid van een orgaan, dat de Rijkseenheid kan handhaven.

* * *

Nu zijn er in ons land velen, voor wie de bedoelde mogelijkheid van scheuring geen schrikbeeld oplevert.

De „N. R. Crt.” heeft nog dezer dagen uitgesproken, dat eene volstrekte onafhankelijkheid het normale einddoel der Indische evolutie is. Stelt men zich op dit standpunt, dan ligt hier geen probleem; het geldt dan slechts dit ideaal van scheiding van Indië en Holland door liquidatie van het Rijk te verwezenlijken.

Echter, dit ideaal is niet het onze, niet het ideaal van de groote meerderheid van ons volk, dat van oordeel is, dat meerdere zelfstandigheid van Indië niet strijdig behoeft te zijn met het behoud, ja met de versterking zelfs van het Rijksverband. Voor wie zoo denken, is het probleem veel ingewikkelder; wat in dit ontwerp boven alles hun aandacht wekt is de vraag, hoe volgens dit ontwerp geschillen tusschen de gebiedsdeelen kunnen ontstaan, en hoe ze zullen worden beslecht; m.a.w. hoe de meerdere zelfstandigheid van Indië met de te verzekeren eenheid des Rijks in overeenstemming is gebracht.

Het antwoord op de eerste vraag kan kort zijn. Geschillen zullen voortaan alleen mogen ontstaan over aangelegenheden, die Nederland's en Indië's gemeenschappelijke belangen raken: een ingrijpen, door Nederland, in de volstrekt „inwendige” aangelegenheden van Indië behoort voortaan uitgesloten te zijn, tenzij wanbeheer de aanleiding geeft.

Doch wat zijn gemeenschappelijke belangen, wat zijn, anders gezegd, Rijksaangelegenheden? — Het zou bepaald kunnen worden door eene juiste definitie van „inwendige” aangelegenheden. Doch deze definitie, zoo niet onmogelijk, is zeer moeilijk. De zaak is, dat bijna in elk onderwerp, dat in Indië geregeld kan worden, onder bepaalde omstandigheden een Rijksbelang kan schuilen en hierdoor is het aantal gevallen, waarin conflict mogelijk is, bijna onbegrensd.

Welke regeling tot oplossing dezer geschillen geeft nu dit ontwerp? Zij is, voor zooveel de Kroon niet tusschenbeide komt, opgedragen aan de Staten-Generaal. Ongelukkiger oplossing kan men zich niet denken, al moet tevens erkend worden, dat een betere oplossing, in de bestaande omstandigheden, niet wel mogelijk was. De zaak is, dat de Staten-Generaal nu eenmaal de historische Rijkswetgever zijn, en dat een ander, van de Nederlandsche „home”-politiek onafhankelijk orgaan ontbreekt. Doch Indië zal nooit kunnen voorbijzien, dat de „Rijks”-wetgever, tevens de wetgevende macht van een der gebiedsdeelen, het Rijk in Europa is, en dus zal Indië elke afwijking van den geformuleerden staatswil van Indië altijd verstaan als eene beslissing door den Nederlandschen wetgever, als rechter in eigen zaak, en in het eigenbelang van Nederland genomen.

In werkelijkheid zijn bovendien de schijnbaar zoo groote, aan den Rijkswetgever toegekende bevoegdheden vrijwel waardeloos en onbruikbaar en van geen grotere praktische beteekenis dan het veto des Konings; — een recht dat reeds door zijn bestaan, zonder twijfel, een zekeren waarborg oplevert, maar dat niet herhaaldelijk gebruikt kan worden zonder het Koningschap in ernstig gevaar te brengen. Zoo zal het ook met de bevoegdheden van Kroon en Staten-Generaal gaan: het gebruik zelf zal het gebruik onmogelijk maken.

Telkens zal men zich *geplaatst*, en, bij een krachtige en zelfbewuste oppositie in Indië *gedreven* zien voor het dilemma of zich, zelfs in ernstige Rijksaangelegenheden, waarin Indië, door eene voorloopige beslissing een Nederlandsch belang heeft geschonden, de wet door Indië te laten stellen, of door ingrijpen den Volksraad nieuwe aanleiding te geven tot het verwijt van overheersching door het moederland en de oppositie nieuwe stof te verschaffen voor het zaaien van onrust en verbittering.

Het stellen van de Staten-Generaal als arbiter tusschen en als corrector tegenover de Indische organen op de wijze als in het ontwerp geschiedt is *to invite trouble*, en het drijven van een wig in de eenheid des Rijks, terwijl men, in het recht van initiatief, den anti-Nederlandschen elementen in Indië een voorhamer in handen geeft, om haar zoo diep als hun lust in te drijven.

Maar juist het groote gevaar, voor de goede verstandhouding tusschen de deelen des Rijks, dat gelegen is in de noodzakelijkheid tot ingrijpen *nadat* Indië zijn wil geformuleerd heeft, en de belangen-*tegenstelling* dus het karakter van een open conflict heeft gekregen, doet vragen om een middel, om het ontstaan dezer conflicten zooveel mogelijk te *voorkomen*.

Dit is de weg, dien men ook in het Britsche Rijk meer en meer opgaat: het onderwerp, dat oorzaak van het ontstaan van een conflict dreigt te worden, moet in eerste instantie aan de publieke discussie en aan de behandeling van de volksvertegenwoordiging in de betrokken gebiedsdeelen onttrokken en eerst, binnenskamers tusschen de vertegenwoordigers der respectieve regeeringen rijp voor behandeling in „imperialen zin” gemaakt worden.

Op deze wijze kunnen vaak aangelegenheden, die, wanneer het tot een open conflict ware gekomen, den Rijksband zouden hebben beschadigd, opgelost worden op eene wijze, die den Rijksband versterkt, doordat nieuwe gemeenschappelijke belangen worden geschapen. Het is dit inzicht, waaruit in de laatste jaren den wensch is voortgekomen naar het scheppen van een soort Rijksraad of Rijksconferentie.

Nu is het eigenaardig, dat wij reeds in het bezit zijn van een soort permanente Rijksconferentie, in den vorm van de beroemde driehoeksverhouding tusschen Koning, Minister en Landvoogd. Men zal van mij niet vergen, dat ik in dit kort bestek iets nieuws vertel

over eene verhouding, van welke de scherpzinnigste juristen — men denke aan de bekende nota-Boasson — nimmer eene juiste staatsrechtelijke definitie hebben kunnen geven. Doch, desondanks, of wellicht dientengevolge, heeft deze informeele „conferentie” sedert jaren gefunctioneerd, en in sommige gevallen het Rijk buitengewone diensten gedaan.

De beteekenis dezer informeele conferentie berust op twee eigenaardigheden:

1o. De directe correspondentie tusschen Koning en Landvoogd, naast die tusschen Koning en Minister, en Minister en Landvoogd.

2o. Op het recht des Konings den Landvoogd te bevelen, dat, behalve dat het in het algemeen bestond, ook nog in art. 20 van het Regeeringsreglement was vastgelegd — en door welks uitoefening de eenheid van leiding in Rijksaangelegenheden steeds verzekerd bleef.

Nu is het duidelijk, hoe nuttig de bevelen des Konings, *juist* in de nieuwe omstandigheden, zouden kunnen zijn, om het ontstaan van conflicten te voorkomen door onderwerpen van Rijksbelang, hetzij in Indië intijds aan de orde te doen stellen, hetzij, voor zij in Indië in verkeerden zin worden gepraejudiceerd voor den Rijkswetgever te doen reserveeren.

Waar de schifting tusschen Rijksbelangen eenerzijds, en inwendige aangelegenheden van Indië en Nederland anderzijds, zich eerst langzaam en geleidelijk, op grond der praktische ervaring kan voltrekken, zou het van het hoogste belang zijn, dat het Opperbestuur de macht bezat, deze schifting, naarmate de vraagstukken praktisch aan de orde komen, voorloopig te bewerkstelligen, éér door eene zelfstandige Indische beslissing het open conflict geboren is.

Juist op dit punt wil echter de Minister een groote, noodlottige en noodlooze wijziging brengen in den bestaanden toestand door, in de door hem ontworpen wet, het recht van bevelen *niet* uitdrukkelijk voor te behouden; art. 20 van het oude Regeeringsreglement te schrappen; *en dus 's Konings thans bestaande recht van bevelen uit te schakelen*.

De Kroon zal, volgens zijn systeem, voortaan *slechts* controleerende macht hebben, en de verantwoordelijkheid van den Minister zal zich niet verder uitstrekken dan tot de benoeming en de handhaving van den Landvoogd, en tot toezicht op zijn bestuur.

Dat wil zeggen, de Minister maakt *opzettelijk* geen gebruik van de hem door de Grondwet uitdrukkelijk gegeven bevoegdheid, om een remedie te scheppen tegen het, met de eenheid des Rijks strijdige bestuurlijke dualisme van Indië en Nederland.

De Minister meent, dat praktisch ingrijpen den Koning — den Opperbestuurder des Rijks, — behalve door ontslag van den Landvoogd, — moet worden onmogelijk gemaakt.

Er is op deze zonderlinge interpretatie van art. 61² van verschillende zijden, o.a. door Treub en Netherburgh, scherpe critiek uitgeoefend. En terecht. Want het is niet vol te houden, zooals de Minister poogt te doen voorkomen, dat deze interpretatie door den zin van art. 61² *vereischt* wordt.

Doch de scherpste, de vernietigendste critiek op de ontworpen regeling wordt door den Minister zelf gegeven, wanneer hij zegt, dat bij zijn systeem, — waarin het ontslag van den Landvoogd niet slechts het laatste, maar ook het eenige remedium is, „*wel zelden veel kwaad kan zijn gesticht*”, voor dat ingrijpen mogelijk is!

„*Wel zelden kan veel kwaad zijn gesticht*”, — wij gelooven het gaarne! Maar het zeldzame geval behoëft zich, in een critiek tijdsgevoel, ook maar éénmaal voor te doen, om het Rijk te doen verloren gaan.

En een staatsregeling, die uit verkeerde dogmatiek den Opperbestuurder des Rijks bevelend ingrijpen verbiedt en derhalve eenheid van leiding onmogelijk

maakt, ook wanneer het niet de inwendige aangelegenheden van Indië geldt, maar de hoogste, onvoorziene en onvoorziebare belangen des Rijks op 't spel staan, — zulk een staatsregeling deugt niet.

Laat ons met één enkel woord duidelijk maken, tot welke situaties 's Ministers voorstel zou kunnen leiden. Stel een B. V. viel Java binnen; de toestand werd, gezien van Ned. Ind. standpunt, hopeloos; en de Landvoogd, als opperbevelhebber, rekening houdende met het Ned.-Ind. belang, zou geneigd zijn een wapenstilstand te sluiten. Doch het Rijksbelang — er zijn onderhandelingen gaande, die vanuit 's-Gravenhage worden gevoerd, — vordert dat, ten koste van welke offers ook, nog een week wordt volgehouden: Filacy, de Koning heeft niet het recht bevelen te geven! En de Landvoogd, wien het Ned.-Ind. belang boven alles gaat, capituleert.

Is dit eene onmogelijke situatie? Maar ze heeft zich in het begin der vorige eeuw in Mexico voorgedaan! Zal de Landvoogd in zulk een geval aan eene aanwijzing des Konings ook zonder bevel gehoorzamen? Wij gelooven het. Doch het is essentieel, dat zomen de eenheid des Rijks wil handhaven, het recht van den Koning, als opperbestuurder des Rijks, om de functioneele eenheid van de Rijksleiding op ieder gewenscht moment, door zijn eenvoudige wilsgaaf te herstellen, ook in de wet op de staatsregeling duidelijk te formuleeren.

Het is overigens, geloof ik, wel duidelijk, welk motief den Minister tot zijn, op dit punt zoo onbegrijpelijk hardnekkige, houding heeft gebracht, en dit motief doet hem eer.

Zoo vaak is hem ten onrechte verweten, dat hij tegenover de gerechtvaardigde wenschen van Indië een afwerende houding aannam, dat hij hier, bij de uitvoering van het ongetwijfeld nieuwe beginsel van art. 61° der Grondwet Indië het volle pond heeft willen geven.

„Donner et retenez ne vaut”, zegt de Minister, en wij zeggen het hem na. „Het gaat niet aan, de door de Grondwet aan den Gouverneur-Generaal verleende meerdere zelfstandigheid terug te nemen, door hem in bestuurszaken ondergeschikt te maken aan de bevelen des Konings”

Zeker niet: maar in welke bestuurszaken is hem die meerdere zelfstandigheid toegezegd? Toch bij de uitoefening van het „algemeen bestuur” van Indië; een woord dat zijn verklaring vindt in den term „inwendige aangelegenheden”. Waar het om te doen was, is Indië te ontheffen van de voogdij van het Departement van Koloniën in allerlei interne aangelegenheden. Doch juist waar deze laatste term zoo moeilijk definieerbaar is, en dus ook even ondefinieerbaar is, waar de grenzen zijn van het „algemeen bestuur”, behoort er een macht te zijn, die tegen *trespassing* door Indië op het terrein der Rijksaangelegenheden *preventief* kan ingrijpen.

Dit zou kunnen geschieden, door in art. 1 achter het woord „*geschiedt*” de woorden uit art. 20 R.R. oud in te schakelen, „met inachtneming van de bevelen des Konings betreffende Rijksbelangen”.

Door zulk een inschakeling zou, met behoud van eene volledige uitvoering van den geest van art. 61°, voor zoover dit eene emancipatie van Indië's inwendig bestuur uit de ministerieele voogdij in uitzicht stelde, worden tegemoet gekomen aan de ernstige bezwaren, die, van Rijksstandpunt, tegen de *volkomen* uitschakeling van de bevelen des Konings gerezen zijn.

Zoo ook kan het Driemanschap de nucleus blijven van eene toekomstige grondwettelijke organisatie der Rijksgedachte.

(Slot volgt).

C. GERRETSON.

DE VERLAGING VAN DE SALARISSEN DER RIJKSAMBTENAREN.

I.

In „E.-S. B.” van 18 Juli 1923 gaven wij een overzicht van den toenmaligen stand der salarissen van de rijksambtenaren in vergelijking met dien van de kosten van het levensonderhoud. Ons doel was toen in hoofdzaak te laten zien, welk systeem men had gevolgd bij de regeling der verhoogingen, die met het oog op de verminderde waarde van het geld voor de verschillende categorieën noodig werden geacht.

Wij kwamen daarbij tot de conclusie, dat bijna zonder uitzondering de mate, waarin de nieuwe salarissen aan die vermindering waren aangepast, afnam met de hoogte van het salaris; dat de lagere ambtenaren over het algemeen meer waren verhoogd dan de kosten van het leven, de middelbare en de hogere minder; dat vooral de hogere ver bij de toeneming dier kosten waren achtergebleven en eindelijk, dat het slechts betrekkelijk geringe sommen zou hebben geëischt om de laatsgenoemden althans op het peil van den tijd vóór de duurte te handhaven.

Wij zijn thans reeds eenigen tijd in de periode van de salarisverlagingen en vooral die, welke in de laatste maanden zijn toegepast en in het op 1 Januari 1925 in werking getreden bezoldigingsbesluit zijn gconsolideerd, hebben tot heftig verzet van de ambtenaren, tot groote protestvergaderingen en demonstraties aanleiding gegeven en velen tot de overtuiging gebracht, dat de regeering dezen keer te ver is gegaan.

Wij zullen thans den huidigen stand der salariering aan een beschouwing onderwerpen. Indien wij hiertoe overgaan, dan geschiedt dat met een ander doel dan in 1923, n.l. niet om in de eerste plaats op de ongelijke behandeling der verschillende categorieën den nadruk te leggen (hoewel die toch niet geheel buiten beschouwing kan blijven), maar vooral om de beteekenis der verlagingen zelf na te gaan. Hiertoe zullen wij dan ook de gegevens in een anderen vorm moeten gieten dan toenmaals.

Om een goed beeld van het verloop der zaak te kunnen geven, zouden eigenlijk alle regelingen, die er sedert het uitbreken van den oorlog zijn geweest, met elkaar moeten worden vergeleken. Dit nu biedt bijna onoverkomelijke moeilijkheden aan, waarvan wij eerst een opsomming moeten geven, omdat het noodig is duidelijk te laten zien, tot welke methode van vergelijking wij ten slotte zijn gekomen.

In de eerste plaats hebben dan de verschillende sedert 1918 toegepaste regelingen, met één uitzondering, telkens slechts kort gegolden. Immers is, nadat de tot dusverre voor iederen diensttak afzonderlijk geldende regelingen bij Koninklijk besluit van 3 September 1918 Stbl. 541 in één algemeene regeling waren samengevat, welke geacht werd reeds op 1 Januari 1918 in werking te zijn getreden, dat besluit niet alleen twee maal door een ander vervangen, waarbij nieuwe regelingen werden vastgesteld, n.l. dat van 23 Januari 1920 Stbl. 37, in werking getreden op 1 Januari 1920, en dat van 22 October 1924 Stbl. 476, in werking getreden op 1 Januari 1925, maar zelfs tusschen de data van inwerkingtreden dier besluiten bleef de toestand der ambtenaren niet steeds onveranderd; wel is dat van 1920 drie jaar ongewijzigd van kracht gebleven — de uitzondering — maar in de overige jaren werden buiten de besluiten om telkens veranderingen aangebracht hetzij door toekenning van toelagen of door percentsgewijze verlagingen, of wel door afschaffing of wederinvoering en verhooging van pensioenkortingen.

Gaat men al deze regelingen in bijzonderheden na, dan komt men sterk onder den indruk van de, om zoo te zeggen, wilde, onsystematische wijze, waarop zij ontworpen zijn; een gevolg veelal van het feit, dat men steeds door de gebeurtenissen werd verrast en dan haastig iets in elkaar moest zetten. Zoo kwam

de regeling van 1918 eerst in September tot stand en moest toen terugwerkende kracht tot 1 Januari krijgen; zoo ging die van 1920 aanvankelijk gepaard met een pensioenaf trek van 7 pCt., die echter bij wijze van duurtetoelag in December met terugwerkende kracht tot 1 Januari werd ingetrokken. Het aldus ontstane premievrij pensioen werd op 1 Januari 1923 weer opgeheven. Van 1 Januari 1920 af gold een garantiesalaris voor gehuwden, dat op 1 Januari 1923 verviel, doch op 1 Januari 1925 weer in anderen vorm werd ingevoerd; het moet n.l. door periodieke verhoogingen weder worden inverdiend. Op 1 Januari 1920 werd een kindertoelag ingevoerd, die reeds in December van dat jaar met terugwerkende kracht tot 1 Januari en daarna weer op 1 Januari 1925 werd gowijzigd. In 1924 werd een salarisvermindering ingevoerd met een geleidelijke toeneming, die voor 1925 voor gehuwden weer gedeeltelijk vervalt. In 1925 wordt het verschil tusschen ongehuwden en gehuwden nog grooter gemaakt, doordat aan de eersten de beide laatste periodieke verhoogingen tot een gezamenlijk maximum van 10 pCt. van het salaris of f 400 worden onthouden.

Een fraai beeld vertoont dit alles niet en het is dan ook niet mogelijk dit beeld in dit artikel volledig met cijfers te geven, reeds terstond niet wegens de plaatsruimte, welke het zou vereischen, maar bovendien niet, omdat al die regelingen hebben geleid tot individueele vaststelling van werkelijke salarisbedragen en het uiterst moeilijk is daaruit algemeene lijnen te trekken. Wij moeten dus een keus doen en meenen daarbij het best te handelen door ons te beperken tot den toestand, zooals die wordt weengegeven door de drie bezoldigingsbesluiten van 1918, 1920 en 1925, omdat die het meest houvast geven, in vergelijking met dien van vóór 1918, en al het tusschenliggende weg te laten.

Maar dan ontmoeten wij terstond de tweede moeilijkheid, gevormd door de korting voor het pensioen, die, zooals gezegd, in de jaren 1920—1922 niet bestond en toen dus het bedrag, dat de ambtenaar mee naar huis nam, hooger maakte. Na rijpe overweging zijn wij tot de conclusie gekomen, dat wij die korting geheel buiten aanmerking moeten laten. Wij beschouwen toch eigenlijk alleen salarisregelingen en wat er met het salaris gedaan wordt, hetzij verplicht of onverplicht, staat geheel hierbuiten. Bovendien was die korting altijd vrijwel gelijk: de aflopende korting, zooals die vóór 1918 bestond, kan men op gemiddeld 8 pCt. stellen, in 1920 zou zij aanvankelijk 7 pCt. zijn, thans is zij in maximum $8\frac{1}{2}$ pCt., maar bij de laatste komt nog de moeilijkheid, dat voor hem, die vroeger bij de aflopende korting reeds heeft gestort, met het gestorte bedrag rekening wordt gehouden, zoodat zij individueel verschillend wordt. Blijft dan nog de toestand van 1920—1922, toen niet gekort werd; wij meenen echter, dat het geoorloofd is deze niet-korting als een soort duurtetoelag te beschouwen, dien wij, waar het hier slechts over de salarisregeling gaat, evenmin behoeven mee te rekenen als dergelijke toeslagen, welke in andere jaren zijn gegeven. Alleen is bij de beoordeeling van de vermindering, welke het bezoldigingsbesluit (B.B.) 1925 gaf, natuurlijk in aanmerking te nemen, dat het weder invoeren van de korting nog daarbij komt.

Een derde moeilijkheid voor een zuivere vergelijking, is, wat men vergelijken moet. In 1923 beperkten wij ons tot de maxima-salarissen. Dat kunnen wij thans niet meer doen, omdat de verslechtering der salarissen thans niet alleen gevonden is in een verlaging van minima en maxima, maar tevens in een langzamer opklimming van het minimum tot het maximum, in een verslechtering der opklimming, die niet buiten beschouwing mag blijven. De beste wijze om met de opklimming rekening te houden, achten wij deze, dat wij voor de vier genoemde tijdstippen berekenen, wat de groep, die wij vergelijken, in een

periode van b.v. 15 achtereenvolgende jaren zou verdienen, als zij op het minimum begon en de regeling in dien tijd niet werd veranderd noch eenige bevordering tot een hooger rang plaats had. Wij kiezen 15 jaar, omdat deze tijd voor alle rangen, met een zeer enkele uitzondering, voldoende is om het maximum te bereiken, ook volgens het B.B. van 1925, en men dan dus alle perioden van verhooging en de verhoogingen zelf heeft meegerekend. In de bedoelde uitzonderingsgevallen kiezen wij een langere periode.

Een vierde moeilijkheid vormen de huwelijks- en kindertoelagen. Als deze altijd even hoog waren geweest, zou men ze buiten beschouwing kunnen laten, maar vooral in het laatste Koninklijk besluit is hierin een sterke wijziging gekomen en daarom kan men althans de kindertoelagen niet voorbijgaan. Met den huwelijksstoelag is dat anders, omdat deze slechts bij de laagste salarissen voorkomt, dient om het salaris niet beneden een bepaald minimum te brengen, vóór 1 October 1920 en van 1 Januari 1923 tot 1 Januari 1925 in het geheel niet heeft bestaan en thans weder inverdiend moet worden door de periodieke verhoogingen, zoodat hij niet van groote beteekenis is. Dezen rekenen wij dus niet mee; en om den invloed der kindertoelagen te laten zien, meenen wij het beste te doen om naast elkaar te stellen het salaris van een ongehuwde en dat van een gehuwde met drie kinderen beneden 18 jaar. Toevallig bezitten wij eenige aanwijzing over de vraag, in welke mate dit laatste geval typeerend is. Door de statistiek der Amsterdamsche inkomstenbelasting is n.l. het aantal belasting-schuldigen naar de hoogte van den aanslag en het aantal kinderen beneden 18 jaar bekend. Neemt men aan, dat de groep aangeslagenen met f 1000—9000 inkomen mag worden vergeleken met de groep ambtenaren, dan vindt men, dat er te Amsterdam in het belastingjaar 1919/20 onder de 96.706 aangeslagen ingezetenen in die groep 16.978 of $17\frac{1}{2}$ pCt. waren met 1 kind, 14.705 of 15 pCt. met 2 en 8726 of 9 pCt. met 3 kinderen beneden 18 jaar. Dit kan wellicht eenigermate een beeld geven van de beteekenis der hoogere, resp. minder afgenomen percentages, die wij hieronder geven zullen, als gevolg der kindertoelagen.

Dat wij voor den ongehuwde cijfers opnemen, geeft tegelijkertijd gelegenheid om voor dezen rekening te houden met de hierboven reeds vermelde inhouding der beide laatste verhoogingen, die dus noch wat het maximum noch wat de periode van 15 jaar betreft, worden meegeteld.

Zoo komen wij tot een vijfde moeilijkheid, n.l. die van den standplaatsaf trek. Aan het standpunt, in ons vorig artikel ingenomen, om n.l. alleen de cijfers te geven van de grootste gemeente, dus zonder aftrek, houden wij thans ook weer vast. Het zou te ver voeren om verder te gaan.

Het zal uit deze opsomming duidelijk zijn geworden, hoe bezwaarlijk het is om een zuiver inzicht te krijgen in de gevolgen der nieuwe regeling. Intusschen, beproevende de verschillende moeilijkheden op de vermelde wijze op te lossen, staan wij voor de vraag, welke functies wij zullen kiezen om het verlangde beeld te schetsen.

In ons opstel van 1923 hebben wij daartoe eenige der grootste diensttakken uitgekozen als typeerend voor het geheel (departementen, post, waterstaat, directe belastingen, registratie en kadaster) en daarvan alle functies genoemd. Thans gaat toepassing van dit systeem echter met bezwaren gepaard, te omdat het nieuwe bezoldigingsbesluit niet meer alle functies opnoemt, doch slechts normen bevat, wel een groot aantal (omstreeks 150), doch niet alles. Zoo ontbreken daarin de hoogste functies. Het is de bedoeling, dat dus voor iederen diensttak een afzonderlijk Koninklijk besluit wordt uitgevaardigd, waarin voor elk der daarin voorkomende functies het salaris wordt geregeld.

In de 2e plaats zijn de laagste functies, die van

vasten knecht, portier, bode, brievenbesteller en derg. geheel uit de regeling weggenomen; zij worden nl. in een afzonderlijke regeling meer als die van werklieden opgenomen, met toekenning van maand- of weekloon.

Voor een goed overzicht kan men zich dus niet meer tot het B.B. alleen bepalen, maar het is alweder niet gemakkelijk om tot een keuze te komen van wat dan wel moet worden gegeven, ook om niet al te uitvoerig te worden. Wij meenen ten slotte met het volgende te mogen volstaan.

Wij beginnen met een volledig overzicht van de departementen van algemeen bestuur, van de laagste tot de hoogste functie, en doen voor andere dienstvakken slechts enkele grepen uit de veelheid van functies om aan te toonen, hoe de regeling daar werkt. Wij meenen dit te mogen doen, omdat de departementen, waarbij alle rangen voorkomen, wel als vertegenwoordigend zijn te beschouwen en men mag aannemen, dat de meeste bij de andere diensten voorkomende functies zich in verband met aard van het werk en gevraagde capaciteiten wel rondom een daarmede bij een departement bestaanden rang groepeeren. Laten wij de verhouding van die andere dienstvakken tot de departementen aan enkele functies zien dan kan men die der overige daaruit wel afleiden.

Een speciale plaats neemt in het geheel nog in het onderwijzend en het militaire personeel. Wij stellen ons voor daarop aan het einde van het overzicht, vooral wat de nieuwe regeling betreft, nog in het kort even in te gaan.

Het materiaal, noodig om het overzicht samen te stellen, ontvingen wij van het centraal bureau van voorbereiding voor ambtenaren in Den Haag en een woord van dank voor de moeite, door dit bureau hieraan besteed, is zeker op zijn plaats.

Wij geven dus eerst de salarissen op de departementen op de vier tijdstippen.

Het eerste getal geeft telkens het minimum, het tweede het maximum aan den rang verbonden (voor 1925 dat van gehuwden), en het getal tusschen haakjes het aantal jaren, waarin het maximum wordt bereikt, aan.

a = Periode van 15 jaar. b = Maximum	Percentages boven den toestand van vóór 1918 voor					
	Ongehuwden			Gehuwden m. 3 kind.		
	1918	1920	1925	1918	1920	1925
Kosten van het levensonderhoud				75,0	120,6	80,8
Vaste knecht a	38	103	79	38	118	95
b	50	100	75	50	115	104
Bode a	20	78	50	20	92	72
b	40	70	47	40	82	72
Schrijver a	29	82	52	29	97	70
b	25	67	33	25	79	55
Klerk ¹⁾ a	34	89	53	34	104	73
b	29	63	31	29	77	56
Adj.-commies a	29	66	35	29	78	50
b	32	58	26	32	70	49
Commies a	20	57	34	20	70	47
b	20	52	28	20	63	48
Hoofd-commies a	23	67	38	23	79	55
b	31	72	38	31	85	65
Referendaris a	17	62	40	17	74	59
b	27	58	32	27	70	55
Administrat. a	15	46	32	15	56	49
b	25	46	27	25	57	48
Secr.-Generaal a	26	48	46	26	59	57
b	33	50	42	33	60	52

¹⁾ voor een periode van 18 jaar.

deelen in vergelijking met de belooning van andere gelijksoortige betrekkingen, met name die in particulieren dienst. Een vergelijking met provinciale of gemeentelijke betrekkingen valt reeds hierom ten nadeele van de rijksbetrekkingen uit, omdat de meeste provinciën en gemeenten nog niet tot verlagings van salarissen zijn gekomen. En voor vergelijking met particuliere betrekkingen ontbreken helaas de gegevens. Wij moeten ons derhalve beperken tot deze opmerking, dat dus een schrijver met drie kinderen in maximum na 12 jaren dienst ontvangt f 35,50 per week, een klerk f 42; wij drukken dit per week uit om tot vergelijking met werkliedenloonen te nopen; men ziet dan tenstond, hoe weinig de economische toestand van deze categorieën meer van dien der

	Vóór 1918	1918	1920	1925
Vaste knecht.....	f 600-800 (4) ¹⁾	f 800-1200 (16)	f 1300-1600 (4)	f 1250-1500 (5) ²⁾
Bode	" 800-1000 (4) ¹⁾	" 800-1400 (16)	" 1400-1700 (6)	" 1325-1575 (5) ²⁾
Schrijver	" 600-1200 (12)	" 800-1500 (16)	" 1200-2000 (12)	" 1000-1700 (12)
Klerk	" 600-1400 (17) ³⁾	" 800-1800 (17)	" 1300-2300 (12)	" 1100-2000 (14)
Adjunct-commies	" 1200-1900 (13) ³⁾	" 1500-2500 (13)	" 2000-3000 (10)	" 1700-2600 (12)
Commies	" 1800-2500 (14) ³⁾	" 2000-3000 (12)	" 2800-3800 (10)	" 2400-3400 (14)
Hoofdcommies	" 2400-2900 (6)	" 2800-3800 (10)	" 4000-5000 (10)	" 3400-4400 (10)
Referendaris	" 3000-3800 (8)	" 3200-4800 (13)	" 4800-6000 (6)	" 4500-5400 (6)
Administrateur	" 4000-4800 (8)	" 4400-6000 (12)	" 5500-7000 (6)	" 5500-6500 (8)
Secretaris-Generaal	" 5000-6000 (4)	" 6500-8000 (4)	" 7500-9000 (6)	8500

¹⁾ K.B. 17-Mrt. 1916 Stb. 133. ²⁾ Afgerond. ³⁾ Zonder perspectief op een hooger rang.

Wij laten nu volgen een staat, waaruit voor de jaren 1918, 1920 en 1925 blijkt, hoeveel percent eendeels het over 15 jaar in totaal te ontvangen bedrag, andeels het maximum alleen, voor ongehuwden resp. gehuwden met drie kinderen beneden 18 jaar, hooger is dan het vóór 1918 genotene. Aannemende, dat deze laatste bedragen golden, voordat de duurre begon, voegen wij daaraan toe de bekende indexcijfers voor de kosten van het levensonderhoud van Amsterdamsche arbeidersgezinnen en wel voor 1918 en 1920 het gemiddelde van de vier driemaandelijksche cijfers, in die jaren gepubliceerd, voor 1925 het laatstbekende van December 1924. Wij merken ook nu weer op, dat men eigenlijk een cijfer voor het levensonderhoud van ambtenaren moest kunnen gebruiken, dat hoogstwaarschijnlijk hooger zou zijn.

Wat leeren ons nu deze cijfers?

In de eerste plaats een enkel woord over de absolute cijfers. Goed zijn deze feitelijk slechts te beoor-

werklieden verschilt.

De gepromoveerde ambtenaar brengt het reeds spoedig tot commies; heeft hij als zoodanig 14 dienstjaren en drie kinderen, dan geniet hij f 3700; wordt hij tusschen zijn 30e en zijn 40e jaar hoofdcommies en komt hij langzamerhand in de noodzakelijkheid zijn kinderen op gymnasium of H.B.S. te laten gaan; dan heeft hij f 4800, gelijkstaande met f 2750 vóór den oorlog, en is hij referendaris en moeten zijn kinderen gaan studeeren, dan heeft hij op zijn best f 5900 = f 3400 vóór den oorlog. Het zijn vooral deze salarissen, die het meest zijn gedrukt en zoodanig zijn geworden, dat, zoodra het aanbod van gestudeerden weer wat vermindert en weer gelegenheid ontstaat tot aanstelling van nieuwe ambtenaren, de staat zich met minderwaardige arbeidskrachten zal moeten tevreden stellen, wat ten slotte zeer ten nadeele van den dienst zal uitloopen.

Zoo komen we tot de relatieve cijfers. Daaruit

blijkt met één oogopslag, dat *in geen enkel geval volgens de drie bezoldigingsbestuuten ook maar één categorie aan de verhooging der kosten van het leven is aangepast geweest*, zelfs niet de ambtenaar met drie kinderen; slechts de vaste knecht, die geen ambtenaar, maar werkmán is, maakt een uitzondering; zelfs de hode is achtergebleven. Rekent men deze beide betrekkingen niet mede, dan is het het slechtst gesteld met den commies, het best met den klerk. Opvallend is het feit, hoe onregelmatig eerst de verhooging van 1920, daarna de verlaging van 1925 van den laagsten tot den hoogsten rang is toegepast, daling van klerk tot commies, daarna stijging tot referendaris, dan weder daling.

Het meest opvallend is echter nog de verslechterde positie van den ongehuwde in vergelijking met die van den gehuwde met drie kinderen en dat vooral wat betreft het nieuwe maximum-salaris, dat voor hem zooveel lager is. Hierdoor ontstaat een zoo groot verschil tusschen twee ambtenaren, die hetzelfde werk doen, maar niet denzelfden burgerlijken staat hebben, dat men niet eens meer van loon naar behoefte mag spreken, maar veel eer aan een straf op het ongehuwd blijven moet denken. Percentages van verhooging van 31, 28, zelfs 26 tegenover een grootere duurte van 80 zijn ontstellend, zelfs als men rekent, dat de duurte op ongehuwden minder zwaar drukt dan op gezinnen. Tal van ongehuwden hebben zich dan ook sterk moeten verminderen; of dat aan hun ijver ten goede komt, is de vraag.

Geheel zuiver is deze beoordeeling der cijfers echter niet; hierover in het volgende nummer.

(Slot volgt).

VAN ZANTEN.

EENIGE BESCHOUWINGEN OVER KOLEN IN 1924.

Een medewerker schrijft ons:

Het jaar 1924 is voor den kolenhandel in ons land een jaar geweest van rustige ontwikkeling. Voor het eerst toch sinds het uitbreken van den oorlog is de handel weer in de banen geraakt, die hij noode had verlaten, in zoverre, dat de behoefte aan kolen in Nederland in dat jaar voor het eerst weer gedekt kon worden in hoofdzaak door productie uit eigen bodem en door aankopen op de Westfaalsche markt.

Kolen van Westfaalschen oorsprong begonnen in October 1923 in ruimere mate te komen dan men tot dusver gewend was. Nadat de Deutsche mijnbesturen zich met het toen nog Fransche Bestuur verstaan hadden, nam de productie zienderwijze toe en toen ook de transportmoeilijkheden aldaar door ruimere beschikbaarstelling van wagons waren overwonnen, begonnen begin 1924 de Westfaalsche kolen zóó rijkelijk te komen, dat welhaast de Engelsche verdrongen werden, die sindsdien nog slechts in onbeteekenende mate aangevoerd worden. Wel is dit een geweldige verandering in een zóó kort tijdsbestek. Immers tot een heel stuk in 1923 was het normaal, dat 80/85 pCt. van alle kolen, die Nederland, behalve de in eigen bodem gevondene, consumeerde, van overzee werden aangevoerd. Terstond na den oorlog uitsluitend van Amerika en later deels daar vandaan en deels van het Vereenigde Koninkrijk en zelfs van Zuid-Afrika, ja zelfs van Spitsbergen. Dat gansche beeld is binnen enkele maanden veranderd en thans gaat het weer geheel als vóór den oorlog geschiedde, n.l. per schip van de Ruhr naar de „natte” plaatsen in Nederland. De „droge” ontvangen nog per wagon en dan niet alleen van Westfalen, doch ook van Zuid-Limburg, terwijl volledigheidshalve dient gezegd, dat laatstgenoemde soort ook per wagon in contracttreinen naar de „natte” plaatsen gaat. Dit zal wel zoo blijven zoolang het Maas-Waalkanaal onvoltooid is.

Werpen wij thans een blik op de om ons liggende productielanden. Allereerst Engeland en Wales. Wij bevinden, dat de productie er over het afgeloopen

jaar heeft bedragen ca. 269 miljoen tons en dat de prijzen er de eerste drie maanden vast geweest zijn. De gemiddelde f.o.b.-prijs voor Britsche uitvoerkolen, die in April 1924 nog 25/- per ton beliep, bedroeg over dat jaar ca. 1/9 d. minder dan over 1923, doch ca. 1/- meer dan over 1922, toen de rijzing, die door het lijdelijk verzet in de Ruhr zou worden veroorzaakt, nog beginnen moest. De laagste stand in 1923 was in Mei, n.l. 27/6. Anthraciet in Swansea circuleerde van 40/- tot 53/9 en verliet het jaar 1924 met 47/- f.o.b.

In 1913 bedroeg de „average pit labour” 6/10½ per ton, in Juni 1924 was het 13/7½! En dan te bedenken, dat in Juni a.s. het loonvraagstuk in Engeland weer aan de orde komt, dat wel niet zal verdwijnen dan na strijd, tenzij een verhooging zou worden toegestaan, wat een economische onmogelijkheid is. Alleen in Durham en Northumberland zijn ca. 70 mijnen stilgelegd, terwijl er in het geheele Vereenigde Koninkrijk ca. 200.000 mijnwerkers werkloos zijn. De tegenwoordige loonen in Engeland en Wales bedragen nog steeds ongeveer ¼ meer dan die van de Westfaalsche mijnwerkers, ongeacht de loonsverhoging van ca. 9 pCt., die de laatsten zich langs den weg van arbitrage onlangs zagen toegevoezen.

In België, dat zijn vooroorlogse productie lang geleden bereikte, zoekt men evenzeer naar nieuwe afzetgebieden als in de andere kolenproducerende landen het geval is. Ook daar een veelheid van industrie- en huisbrandkolen, die men vóór enkele jaren onmogelijk gewaand had.

De Vereenigde Staten van Noord-Amerika geven hetzelfde beeld te zien. Men weet er geen raad met de enorme productie van 10—11 miljoen tons kolen, z.g. harde en zachte $\frac{1}{2}$ per week. Het merkwaardige in de groote Republiek is, dat men er met z'n 110.000.000 menschen meer kolen verbruikt dan Europa met zijn 420.000.000 menschen. Ook Amerika is er aldoor op uit zich door uitvoer wat lucht te verschaffen. Ten deele is dat tijdelijk gelukt, vooral naar Zuid-Amerika, doch niettegenstaande de kolen er f.o.b. tidewater lager geprijsd zijn dan in Cardiff en Newcastle-on-Tyne, heeft men het toch tegen Engeland moeten afleggen, dat lagere vrachten voor zijn kolen kan bedingen, doordat zijn schepen constant naar de Plata Rivier hebben te varen om er graan te halen en daar het meestal de thuisreis is, die de rondreis moet goedmaken, wordt de uitgaande kolenslading al genomen, indien het den reeder's maar iets minder onvoordeelig uitkomt dan in ballast te loopen. Ook in de Middellandsche Zee is Amerika bezig terrein te verliezen en naar West-Europa is het sinds begin 1923 heelemaal uit.

Frankrijk produceerde in 1923 38½ miljoen ton kolen en in 1924 ca. 45 miljoen ton. Ook daar een groote vooruitgang, waardoor het land minder afhankelijk wordt van Engelsche kolen en Deutsche „reparatie”-kolen.

In Duitschland is de kolenuwinning, sinds de voorloopige oplossing van de politieke moeilijkheden, met groote schreden vooruitgegaan. De productie bedroeg over 1924 118 miljoen tons, niettegenstaande er de laatste maanden 40 pCt. „Einschränkung” is. Dat land heeft een goede kans in 1925 zijn cijfers van de 1913-productie te bereiken. De blootlegging van nieuwe velden gaat gestadig haar gang met het doel voor de verloren gegane kolengebieden een compensatie te vinden. Ook is men de vooroorlogse productie, resp. fabricatie van bruinkolen reeds met 100 pCt. voorbijgestreefd. Alles wijst er op, dat er een steeds grootere wordende percentage aan steenkolen en steenkolenproducten voor uitvoer beschikbaar zal komen, waaraan een groote vraag voor industriele doeleinden in het eigen land vermoedelijk niet heel veel veranderen zal. Eerstens worden er de bedrijven, die electrisch gedreven worden; steeds talrijker — wat kolenbesparing beteekent — dan, wint

het gebruik van waterkracht ook daar te lande gaandeweg nieuwe aanhangers en verder is het gebruik van bruinkolen, waarvan de productie over 1924 124 miljoen ton bedragen heeft, er met bijna 250 pCt. toegenomen. Wanneer verder in het oog gehouden wordt, dat de zelfkosten per geproduceerde ton kolen in Duitsland slechts ca. 20 pCt. meer bedragen dan in 1913, terwijl dit nadeelige verschil in Engeland nog bijna 70 pCt. bedraagt, dan zal men gereedelijk toegeven, dat Duitsland groote mogelijkheden bezit zijn kolenexport nog onbepaald uit te zetten. Op het oogenblik is het doende weer alle markten binnen te dringen, waar het tot 1914 geregeld verscheen en zelfs geheel nieuwe er bij te winnen. Tot deze herovering is het zooveel beter toegerust dan Engeland wanneer men weet, dat de totale kosten per geproduceerde ton kolen in Duitsland slechts een kleinigheid meer bedragen dan de zelfkosten aan arbeidsloon alleen in Engeland, die 13/- beloopten.

Deze overwegingen leiden als vanzelf er toe even stil te staan bij de besluiten, die indertijd de Vredesconferentie te Parijs genomen heeft — vermoedelijk onder leiding van Lloyd George — ten aanzien van de door Duitsland in natura te stellen vergoedingen, waaronder kolen, de z.g. reparatiekolen, de eerste plaats innemen. Als dat besluit nog genomen moest worden, zou het hoogstwaarschijnlijk niet genomen worden. De Engelsche Regeering zou, dunkt ons, overwegende bezwaren hebben. De besluiten, waarbij Frankrijk, België en Italië jaarlijks elk zoovele miljoenen tonnen kolen op reparatie-rekening door Westfalen geleverd krijgen — juist gezegd, onder de tegenwoordige omstandigheden, te ontvangen hebben — zijn bepaald fnuikend voor de Britsche kolenindustrie, die vóór den oorlog reusachtige hoeveelheden naar Frankrijk en Italië zond. Op grond van de hierboven over Engeland gegeven cijfers is het begrijpelijk hoezeer een kwantum van vele miljoenen tonnen productie meer of minder voor de mijnindustrie meetelt. Ze zou er heel wat minder slecht aan toe zijn dan thans het geval is, indien de verplichte levering aan Duitsche zijde er niet ware. Van den anderen kant is het wel niet te gowaagd te onderstellen, dat die groote „klandisie” van België, Frankrijk en Italië aan de Duitsche kolenindustrie hoogst welkom is, aangenomen dan, dat Duitsland zonder die betaling in natura een overeenkomstig bedrag aan goud méér zou hebben te betalen gehad. Hieruit ziet men al weer, dat de politici niet *alles* kunnen regelen. Ongetwijfeld zijn er in Versailles knappe koppen genoeg aan het werk geweest en ook heeft men er zijn tijd wel voor genomen, doch, gelijk alle menschenwerk, is ook hun werk niet volkomen geweest.

Ten slotte nog iets over de „kolenpositie” in ons land. Allereerst dan, dat de productie van de Limburgsche mijnen ongeveer het dubbele bedraagt van wat ze was toen de oorlog uitbrak. Onze industrieelen, reeders en allen, die voor hun bedrijf kolen gebruiken, zijn wel in een begeerlijke positie. Ze behoeven maar een simpel krabbeltje rond te sturen aan de vele firma's, die zich in den kolenhandel bewegen, en onmiddellijk vliegen de offerten hun kantoor binnen, de ééne al verlokender dan de andere! Ja, zelfs die kleine moeite behoeven onze kolenvverbruikers zich niet eens te geven. De handelaars, die elkaar in dit land een concurrentie aandoen, die voor velen hunner op den duur onhoudbaar moet zijn, gaan eenvoudig den boer op om hun waar kwijt te raken. De verbruiker kan ze rustig op zich af laten komen, glimlacht en speelt ze allen tegen elkaar uit. Tempora mutantur! Niet langer dan 4 of 5 jaar is het geleden, dat dezelfde verbruikers na dagen wachters en dikwerf niet dan na een reis naar Den Haag met strijkages, gelukkig waren zich een fractie te zien toegewezen van hun zoozeer begeerde kolen en dan nog dikwijls — wát voor kolen....

Voor dát alles kan de Nederlandsche kolenvverbruiker dank weten aan de Westfaalsche mijnbesturen, die goed hebben gevonden verdeeld te blijven voor wat betreft den afzet in Nederland en die thans door verschillende verkoopsorganisaties hunne producten hier laten verkoopen. Moge derhalve de „kolenpositie” voor den handelaar in ons land fnuikend zijn, voor den afnemer is ze voortreffelijk.

HET LATERAAL KANAAL MAASTRICHT— MAASBRACHT.

Een aantal artikelen is de laatste maanden in dit blad verschenen over de scheepvaartwegen in Limburg, waarin vooral de heeren Ir. A. Plate en Jhr. Mr. P. Elias de rentabiliteit dier waterwegen hebben behandeld. Duidelijk blijkt uit hun beschouwingen, dat van verschillende der factoren, die het vraagstuk beheerschen, het gewicht slechts bij benadering is vast te stellen en sommige lang niet onbelangrijke worden weliswaar genoemd, doch bij de berekening verder niet in acht genomen, juist omdat hun waarde niet met eenige zekerheid is te bepalen. Het is geen wonder, dat zulke berekeningen tot uiteenloopende conclusies leiden, te meer waar de heer Elias als chef van den Dienst van Handelszaken en Goederentarieven bij de Nederlandsche Spoorwegen de zaak misschien wel wat te zeer van het standpunt der spoorwegen bekijkt. Hijzelf sluit die mogelijkheid niet uit en verklaart haar door toe te geven, dat het bloed nu eenmaal kruipt waar het niet gaan kan. Ditzelfde standpunt herkent men ook in de passage van het eerste verslag der Commissie-Patijs, welke eindigt met de woorden: „Wij stellen ons voor bij een volgend rapport, waarin, o.m. de scheepvaartwegen zullen worden behandeld; „op dit punt terug te komen, maar mogen thans „reeds ernstig in overweging geven, ook in het belang van de bestrijding der spoorwegtekorten, niet „tot den verderen aanleg van vervoerwegen over te „gaan of den in beginsel besloten aanleg door te „zetten, voordat een nauwkeurig onderzoek naar den „financielen en economischen grondslag is ingesteld.” De heer Bongaerts, lid der Commissie, kon zich blijkens het verslag met deze uitspraak niet vereenigen.

Waar dus blijkbaar, vooral met het oog op de financiële toekomst der spoorwegen twijfel bestaat aan de wenschelijkheid van verdere ontwikkeling van het Nederlandsche net van waterwegen, welke twijfel zich vooral richt naar de waterwegen in Limburg en het vraagstuk der rentabiliteit daarbij een rol speelt, is het zaak zich rekenschap te geven van een zoo groot mogelijk aantal der factoren, welke het vraagstuk beheerschen. Het onderzoek is door de heeren Plate en Elias niet uitgeput en daarbij voor ons land van zoo groote beteekenis, dat er alle aanleiding bestaat, de beschouwingen voort te zetten.

In de eerste plaats dan kan de bloote financiële rentabiliteits-berekening niet de eenige basis zijn voor de beantwoording der vraag, of de aanleg der Limburgsche waterwegen met kracht moet worden voortgezet of maar liever behoorde te worden gestaakt. Een aantal gronden immers, op welke het spoedige afwerken der plannen wordt bepleit, kan in zulk een berekening niet worden opgenomen, omdat haar waarde nu eenmaal niet onder cijfers te brengen valt. Dit neemt echter niet weg, dat zij van groot gewicht zijn en eenige van die gronden zijn reeds door den heer Plate genoemd. Ik zou daaraan in de eerste plaats nog willen toevoegen het nationale belang om Limburg nader te brengen tot het overige Nederland en de Limburgsche bevolking te toonen, dat de rest van Nederland er wat voor over heeft om haar economisch nauwer aan zich te verbinden.

Voor de overheid bestaat in den tegenwoordigen tijd alle aanleiding om de wenschelijkheid van nieu-

we uitgaven nauwkeurig te overwegen en het zal wel voornamelijk deze omstandigheid zijn, die velen er toe brengt, werken als de Limburgsche waterwegen slechts te willen zien uitgevoerd, wanneer daarvan de rentabiliteit in cijfers kan worden bewezen. Het komt mij voor, dat men hierin vooral niet te ver moet gaan. De heer Plate acht het nagaan der rentabiliteit zeer wenschelijk en hij verwijst naar de Zuiderzeewerken, waarvoor aan zulke berekeningen groote moeite is besteed. De vergelijking gaat echter mank, want de gedeeltelijke drooglegging der Zuiderzee was in haar ongekenden omvang een onderneming, welker resultaat niet aan vroegere ervaringen viel te toetsen. Zij had bovendien haar rechtvaardiging vooral te vinden in het te verwerven object zelve, namelijk den drooggelegden grond, terwijl een waterweg slechts is een middel tot het te bereiken doel. Het doel is hier, mogelijkheid tot verdere ontwikkeling te verschaffen aan een landstreek, welke slechts het tot stand te brengen werk ontbeert om bij te dragen tot verhooging van het welvaartspeil van het land en uitbreiding van het verkeer in onze zeehavens. Sommigen betwijfelen, of met zekerheid gerekend kan worden op ontwikkeling van een belangrijke industrie in Zuid-Limburg, wanneer de waterweg gereed zal zijn. De kans daarop mag echter zeker niet uit het oog worden verloren en heeft juist nu groote waarde, naarmate uitbreiding der Nederlandsche industrie met vermeerdering der werkgelegenheid voor de toenemende bevolking zoozeer in de lijn ligt van onze ontwikkeling als natie.

Wil men voor den Limburgschen waterweg, ondanks de noodzakelijke onvolledigheid en de onzekerheid van verschillende belangrijke factoren, toch een rentabiliteits-berekening opzetten, dan meen ik, dat de daarbij door den heer Plate gevolgde methode voor dit geval niet de meest geschikte is. Zij mag overeenkomen met de wijze, waarop men gewoonlijk nagaat, of de aanleg van een kanaal economisch gerechtvaardigd is en aanbeveling verdient, doch het gaat er nu voornamelijk om, of de staat als aanlegger van het kanaal tegenover zijn uitgaven op daarmee overeenkomende inkomsten kan rekenen.

In de eerste plaats gaat bovendien de heer Plate uit van de kosten van den geheelen waterweg van Maastricht tot de Waal. Men dient echter niet te vergeten, dat de discussie voornamelijk begonnen is over de vraag, of uitvoering van het Zuidelijk gedeelte der werken, het lateraal kanaal langs de Maas van Maasbracht tot Borgharen met bijbehorende werken als de kolenhaven te Born, havenaansluiting te Maastricht, kanalisatie der Maas van St. Pieter tot Borgharen enz., niet liever achterwege moest blijven. De Noordelijke werken, bestaande uit de voorloopige haven te Maasbracht, kanalisatie der Maas van Maasbracht tot nabij Grave, het kanaal Wessum—Nederweert en het kanaal van het gekanaliseerde Maasgedeelte naar de Waal zijn in uitvoering. Daaraan zijn reeds zulke groote sommen besteed en de uitvoering is reeds zoo ver gevorderd, dat afwerken onvermijdelijk is. Ten opzichte van deze werken kan rentabiliteit nog slechts ter sprake komen, wanneer men wil betoogen, dat deze uitgesloten is, zoolang hun natuurlijk complement, het lateraal kanaal, niet wordt aangelegd. Bij het beantwoorden der vraag, of aanleg van dit kanaal wel door de kans op rentabiliteit wordt gerechtvaardigd, kan dus slechts sprake zijn van de aanlegkosten van het lateraal kanaal zelve met uitsluiting van de Noordelijke werken. Deze kosten zijn eenige jaren geleden, in den duren tijd, belangrijk boven de 30 miljoen gulden geraamd, doch tegenwoordig is 30 miljoen reeds een hooge raming. Neemt men echter dit bedrag aan, dan brengt dat volgens de methode van den heer Plate een jaarlijksche uitgaaf met zich van 1,8 miljoen voor rente, aflossing, onderhoud etc.

De heer Plate slaat deze jaarlijksche uitgaaf (die

hij trouwens wegens den door hem gestelden eisch, dat de geheele 72 miljoen der totale werken in aanmerking moeten worden genomen, op 4,32 miljoen stelt) om over het te verwachten vervoer en laat haar dus een deel van de vervoerkosten uitmaken. Daarmede wordt dan nagegaan, of de kosten van den waterweg het vervoer misschien te duur maken, doch de vervoerder of de belanghebbende bij de te vervoeren goederen is niet degene, die den aanleg van den waterweg heeft betaald en betaalt ook niet aan hem, die dat wel heeft gedaan, den staat, een gedeelte der vervoerkosten, overeenkomende met het op het vervoer drukkende bedrag aan rente en aflossing van het kapitaal en onderhoudskosten.

Al komt dus de heer Plate tot de conclusie, dat de aanlegkosten het vervoer, waarop ze drukken, niet te duur maken, voor dengene, die den aanleg betaalt, den belastingbetaler, is dat slechts een schrale troost. Uit algemeen economisch oogpunt beschouwd moge de redeneering van den heer Plate juist zijn, zij heeft geen invloed op het standpunt ten opzichte van de rentabiliteit, dat de staat zou innemen, die het kanaal betaalt en de jaarlijksche kosten heeft te dragen. Zij zou zelfs, al is dat niet de bedoeling van den heer Plate, kunnen leiden tot de conclusie, dat de aanleg van den waterweg slechts zal dienen het gewestelijk belang van Limburg en het belang van de mijnindustrie en eenige andere locale takken van bedrijf; dat het voordeel, dat deze daaruit verkrijgen, wel de kosten dekt, doch dat de belastingbetaler van geheel Nederland daarbij ten behoeve van enkelen het loodje legt. Die conclusie nu is ongewenscht, omdat zij weder de vraag zou openen, of voor groote werken van zoo gewestelijk in plaats van nationaal belang wel de staat de geheele kosten op zich behoort te nemen. Het is juist zaak, het nationale belang van den aanleg dezer waterwegen aan te toonen, al zal dan daarnaast als welkom doch bijkomstig gevolg, ook Limburg van de uitvoering profiteren. Tevens dient aannemelijk te worden gemaakt, dat de staat als zoodanig in de voordeelen, welke de waterweg hem aanbrengt, die dekking der kosten zal vinden en niet, dat enkelingen daardoor voordeelen verkrijgen, welke overeenkomen met de door den aanleg veroorzaakte staatsuitgaven. Dit aan te toonen nu, is zeer goed mogelijk. Wel is het juist, dat van de Limburgsche kolennijnen tusschen 1930 en 1940 een jaarproductie van 10 miljoen ton wordt verwacht, doch bij die verwachting is als basis het tot stand komen van den geheelen waterweg tot St. Pieter aangenomen. Afzet van deze geheele hoeveelheid naar de gebieden, die tegenwoordig als afnemer van Limburgsche kolen optreden, wordt niet waarschijnlijk geacht en men neemt het totaal van 10 miljoen slechts aan, indien nieuwe gebieden voor dien afzet worden geopend. Uitvoer te water en over zee zullen deze nieuwe gebieden bereikbaar moeten maken. Als bunkercolen in de Nederlandsche en eventueel Belgische havens en voor uitvoer naar kolenstations en overzeesche landen als Zuid-Amerika zullen in concurrentie met Engelsche en Duitsche kolen 2 miljoen ton van de verwachte 10 miljoen plaatsing moeten vinden en zonder den waterweg is dat niet mogelijk. Deze zal dus een meerdere productie van 2 miljoen ton kolen met zich brengen. Voor den staat beteekent dat een jaarlijksch inkomen van 1,2 miljoen gulden uit mijnrechten, dividendbelasting, toename der grondbelasting enz. terwijl tevens de staat als grootste ondernemer in de Limburgsche mijnindustrie nog zijn inkomen zou zien toenemen. Verder kost een ton kolen ongeveer f 6 aan arbeidsloon en bij een gemiddelde Rijksbelasting daarover van ongeveer 5 pCt. ontvangt de staat dus van het arbeidsloon over deze 2 miljoen ton jaarlijks ongeveer f 600.000 aan belasting. Dat de mogelijkheid, jaarlijks 2 miljoen ton meer kolen te produceeren, de werkgelegenheid verruimt en de werkloosheidszorg verlicht, is bovendien

eën welkom voordeel voor den staat. Ook brengt de uitvoer over Rotterdam, waarvoor van de 2 miljoen ton, nadat daarvan zijn afgetrokken de waarschijnlijk haar weg over Antwerpen te nemen en de voor bunkerkolen te gebruiken hoeveelheden, 1 miljoen ton overblijft, vermeerdering met zich van inkomsten uit loodsgelden. Ook mag worden gedacht aan de haven-gelden, welke in de haven van Born kunnen worden geheven. Niet slechts kan daarbij worden gerekend op den afvoer van kolen, doch ook op den aanvoer van de goederen, welke de mijnen voor haar bedrijf noodig hebben en die voor iedere ton kolenproductie op $\frac{1}{15}$ ton mag worden aangenomen. Daar tevens de haven van Born toch ook voor ander verkeer dan dat der mijnen zal worden gebruikt, mag op een omzet van $2\frac{1}{2}$ miljoen ton wel worden gerekend, wat bij een havengeld van bijvoorbeeld 2 cent per ton een opbrengst voor den staat van f 50.000 per jaar beteekent. Verschillende inkomsten van dezen aard zijn nog aan te wijzen, doch reeds de zoeven genoemde bedragen zijn voldoende om de jaarlijksche kosten voor rente, aflossing, onderhoud etc. van het lateraal kanaal met toebehooren te dekken. Op door sommigen gevreesde verliezen voor de spoorwegen, die daar tegenover zouden staan, kom ik straks terug.

Naast een financieel onderzoek acht de Commissie-Patijn een nauwkeurig onderzoek van den economischen grondslag gewenscht. Vooral tot dit laatste gebied behooren grootendeels de berekeningen van den heer Plate. In zijn berekening der vervoerkosten te water nam hij 87 cent per ton op voor rente en aflossing- en onderhoudskosten van den waterweg, wat mij om bovenstaande redenen onjuist voorkomt. Na aftrek van die 87 cent kan dus de conclusie van het betoog van den heer Plate nog veel overtuigender luiden ten gunste van de volledige uitvoering der werken. Voor de scheepsvracht kan als basis volstaan worden, zooals de heer Plate deed, met de bekende gegevens uit de Rijnvaart. De tegenwoordige vrachten naar Maastricht kunnen daarbij buiten beschouwing blijven, omdat deze vaart wegens de bezwaarlijke vaart op de Zuid-Willemsvaart en de geringe capaciteit van dien waterweg met geheel andere schepen wordt gedreven dan voor den grooten waterweg, geschikt van zee tot Born voor schepen van 2000 ton en van Born tot Maastricht van 1000 ton, zullen worden gebruikt, evenals op den Rijn het geval is.

Dat de heer Plate uitging van een vervoer langs den waterweg van 5 miljoen ton kolen en in mijn betoog hierboven slechts sprake was van 2 miljoen ton, maakt, nu de kosten voor rente, aflossing en onderhoud bij de vervoerkosten worden uitgeschakeld, geen verschil. Ik wil echter niet nalaten op te merken, dat die 2 miljoen ton slechts te beschouwen zijn als een zeker te verwachten minimum. Voor het vervoer van kolen naar een gedeelte van Nederland zal bovendien de waterweg wegens de lagere vracht de voorkeur gaan verdienen boven spoorver-zending. Daar hierdoor de prijs, waarvoor de kolen aan de plaats van verbruik kunnen worden geleverd, dus wordt verlaagd, zal de afzetmogelijkheid der Nederlandsche kolen kunnen toenemen in den concurrentiestrijd met kolen van andere herkomst en de toename der Limburgsche kolenproductie worden vergemakkelijkt. Ook hierin ligt weder een financieel voordeel voor den staat, evenals een economisch voordeel voor het Nederlandsche bedrijfsleven.

Talrijk zijn verder de punten, waarop volgens den economischen grondslag, gewenscht door de Commissie-Patijn, de aanleg van het lateraal kanaal aanbeveling verdient. Uitvoerig worden zij behandeld in een adres, dat de Kamer van Koophandel en Fabrieken te Rotterdam in Februari 1924 heeft gericht tot de Regeering en in het Rapport, uitgebracht in Mei 1924 door de Commissie onder voorzitterschap van Prof. Mr. G. W. J. Bruins, welke

ter bestudeering van het vraagstuk der Limburgsche waterwegen was ingesteld door het Hoofdbestuur van de Nederlandsche Maatschappij van Nijverheid en Handel. Beide kwamen tot de conclusie, dat spoedige aanleg van het lateraal kanaal aanbeveling verdient op economische gronden en uit een oogpunt van nationaal belang. Sommige der in deze stukken behandelde onderwerpen worden ook door den heer Plate aangevoerd, doch in cijfers uit te drukken zijn verschillende der verwachte economische voordeelen niet. Wie schat bijvoorbeeld reeds nu den omvang van het verkeer, dat zich uit de Belgische industriegebieden over den nieuwen waterweg zal bewegen en waarvan zeker naast Antwerpen ook Nederlandsche havens haar aandeel zullen krijgen. Hoe valt met eenige zekerheid de ontwikkeling te berekenen van de industrie in Zuid-Limburg, welke nu wordt tegengehouden door het ontbreken van een verbindingsweg naar zee, die goedkoper vervoer mogelijk maakt dan de spoorweg naar Antwerpen. Op dezen aan- en afvoerweg is Zuid-Limburg goeddeels aangewezen, zoolang de Zuid-Willemsvaart met haar onvoldoende capaciteit de eenige waterverbinding met het Noorden vormt, zoodat dit gedeelte van ons land reeds lang niet meer behoort tot het achterland onzer havens, welke toch reeds van alle zijden door concurrerende havens met invallen in dat achterland worden bedreigd.

Zeker zal ook de rentabiliteitsrekening van het lateraal kanaal, en dus de staat, daarvan, alsook van de vele andere economische voordeelen, een gunstigen invloed ondervinden.

De nadeelen, welke de heer Elias en blijkbaar de Commissie-Patijn van de voltooiing van den aanleg voor de spoorwegen verwachten, lijken mij overdreven. In de eerste plaats is een gedeelte van de toename der Limburgsche kolenproductie slechts mogelijk door middel van den waterweg. Zonder den waterweg zou de spoorweg dus die hoeveelheid toch niet te vervoeren krijgen. Ook zonder die twee miljoen ton echter beteekent de verwachte uitbreiding der productie nog een toename met 60 pCt., waarvan voor de spoorwegen, ondanks den waterweg, een vermeerdering van het door hen te vervoeren gedeelte kan worden verwacht. De toename der productie toch zal in verschillende gevallen tot verlagening der productiekosten leiden en tot uitbreiding der afzetmogelijkheid, ook in dat gedeelte van Nederland, dat door den spoorweg zijn kolen betreft. Bovendien zullen toch nauwelijks verdedigers te vinden zijn voor het standpunt, dat de aanleg van een vervoerweg, die de vervoerkosten verlaagt en in verschillende opzichten bijdraagt tot verhooging der welvaart van het land, achterwege moet blijven, omdat de spoorwegen daarvan nadeel zouden kunnen ondervinden. Het argument, dat de staat de verliezen der spoorwegen heeft te dragen, heeft slechts weinig waarde, omdat daartegenover staat het voordeel, dat de staat put uit vermeerdering der welvaart.

Om reeds vermelde redenen heb ik slechts den aanleg van het lateraal kanaal Maasbracht—Maastricht besproken en de Noordelijke werken heb ik slechts terloops vermeld. Wie deze in een onderzoek van rentabiliteit en economische voordeelen wenscht te betrekken, zal dat onderzoek moeten uitbreiden ver buiten de sfeer der Limburgsche kolen en de ontwikkeling van Zuid-Limburg. De mogelijkheden, die Venlo en Roermond bieden als overlaadhavens, de ontwikkeling van Oostelijk en centraal Noord-Brabant met de Peel alsmede een aantal punten, welke zich bij nadere beschouwing ongetwijfeld zullen voordoen, komen daarbij in het geding, doch voor hunne behandeling is het hier niet de plaats.

JAN SCHILTHUIS.

AANTEKENINGEN.

Indexcijfers van groothandelsprijzen. — Nadat het totaal indexcijfer der groothandelsprijzen per eind December 1924 den hoogen stand van 4855 had bereikt, treft men in Januari 1925 een reactie aan, die genoemd cijfer op 4768 brengt, een daling dus van 87 punten. Deze verandering is tegengesteld aan den loop der Amerikaansche prijzen, welke zich gedurende Januari in opwaartsche richting hebben bewogen, en bevestigd dus de opvatting, dat de Amerikaansche en Engelsche prijsniveaux waarschijnlijk dichter hun verhouding van vóór den oorlog zullen naderen. Behalve tarwe en meel, zijn alle veranderingen in neerwaartsche richting, hetgeen volgt uit onderstaande aan „The Economist” ontleende tabel, waarin alle groepen, met uitzondering van de eerste, een daling vertoonen.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal	Algemeen indexcijfer
Basis (gemidd. 1901—5) ...	500	300	500	400	500	2200	100,0
Einde Juli 1914	579	352	616½	464½	553	2565	116,6
Nov. 1918	1289	782½	1848	903	1389½	6212	282,6
Dec. 1922	861	706	1184½	705	807½	4264	193,8
Dec. 1923	853	815½	1382½	774	755	4580	208,2
Jan. 1924	909½	845½	1349	789	769	4662	211,9
Febr. "	899	859	1308	819	783	4668	212,2
Mrt. "	897½	843½	1313½	805	780½	4640	210,9
Apr. "	904	802	1304	788	778½	4637	210,8
Mei "	912	730½	1357½	753	774	4527	205,8
Juni "	914	736½	1347	764	769½	4531	205,9
Juli "	951½	732	1423½	777	773	4657	211,7
Aug. "	941	744½	1385½	781	774	4626	210,3
Sept. "	1003	777½	1395½	762½	790½	4729	214,9
Oct. "	1027½	786½	1442½	782½	808	4847	220,3
Nov. "	1009	801½	1424	797	801½	4833	219,7
Dec. "	992	789½	1452	815½	806	4855	220,7
Jan. 1925	1020	763	1404	782½	798½	4768	216,7

Met uitzondering van buitenlandsche en binnenlandsche tarwe en meel, welke merkbaar hooger zijn, zijn de veranderingen in granen en vleesch gering. Bovendien vertoonden tarweprijzen deze week reeds een neiging tot dalen. In de tweede groep zijn alle schommelingen in neerwaartsche richting; de voornaamste is wel een sterke seizoensdaling in boter. In de weefstoffen vond een stijging plaats van 11 punten in Egyptische katoen, doch alle overige posten waren lager. In de delfstoffen was een sterke daling in lood de eenigste verandering van betekenis, ofschoon ruwijzer, tin en koper ook iets lager waren.

In de diversengroep is de daling van 1 d. van den prijs van petroleum aansprakelijk voor den achteruitgang van het totaalcijfer.

De volgende tabel geeft de wijzigingen voor de verschillende artikelen aan in vergelijking met einde December, waarbij de gemiddelde prijs gedurende 1901—05 gelijk 50 is gesteld:

	Indexcijfer	±		Indexcijfer	±		Indexcijfer	±
Tarwe (btl.)	136½	+15½	Katoen (Am.)	117½	-6½	Koper	54	-2
" (Eng.)	103	+9½	" (Egypt.)	217	+11	Delfstoff.	782½	-33
Meel	115	+9	Garen	136½	-12	Hout	101½	...
Gerst	109	+3½	Laken	131	-7½	(Baltisch)
Haver	81½	+5½	Wol (Eng.)	184½	-5½	Hout
Aardapp.	119	...	(Austr.)	154½	-4½	(Amerik.)	80	...
Rijst	111½	-2	Zijde	97	-3	Leder	61½	+8
Rundvl.	73	-3	Vlas	161½	-11½	Petroleum	100	-8
Schapenvl.	97	+1½	Hennep	75½	-4½	Oliën	81	+1½
Varkensvl.	74½	-4½	Jute	129	-4	Oliezaden	97	...
Gran. en vl.	1.020	+28	Weefstoffen	1.404	-48	Talk	83	...
Thee	156	-6	Ruw-Ijzer	85	-2½	Indigo	90	...
Koffie	153	-3	Stalen rails	75	...	Soda	85½	...
Rietsuiker	114½	...	Ijz. staven	92½	...	Rubber	19	-1½
Bietsuiker	124	-3½	Kolen (st.)	132	...	Diversen	798½	-7½
Boter	99	-14	" (huisbr.)	86½	-1½	Totaal	4.768	-87
Tabak	116½	...	Lood	155	-25			
And. voed. en genotm.	763	-26½	Tin	102½	-2			

Deze schommelingen hebben de stijging boven het

vooroorlogsche niveau doen afnemen van 89,3 tot 85,9 pCt. Deze bedroeg 81,8 pCt. einde Januari 1924, zooals blijkt uit onderstaande tabel, waarin het cijfer voor Juli 1914 = 100 is gesteld.

Data	Granen en vleesch	Andere voedings- en genotm.	Weefstoffen	Delfstoffen	Diversen: oliën, hout, rubber, enz.	Totaal
Juli 1914....	100	100	100	100	100	100
December 1918....	226	222	293	186	241	236
December 1922....	149	200	193	152	146	166,2
December 1923....	148	231	225	167	136	178,6
Januari 1924....	157	241	219	170	139	181,8
Februari "....	155	244	212	176	142	182,0
Maart "....	155	240	213	173	141	181,0
April "....	156	228	221	170	141	180,8
Mei "....	157	208	220	162	140	176,5
Juni "....	158	210	219	164	139	176,6
Juli "....	164	208	231	167	140	181,6
Augustus "....	162	211	225	168	140	180,4
September "....	173	221	226	164	143	184,4
October "....	177	224	234	169	146	189,0
November "....	174	228	231	172	145	188,4
December "....	171	224	235	175	146	189,3
Januari 1925....	176	217	228	168	144	185,9

De laagste stand van het totaalcijfer in 1924 was 176,5 einde Mei. Aan het einde van Januari 1924 stonden granen en vleesch op 157, andere voedingsmiddelen op 241, weefstoffen op 219, delfstoffen op 170 en de diversen op 139.

Hieronder laten wij nog volgen een overzicht der indexcijfers in eenige der voornaamste landen.

	Ver. Staten 1)	Frankrijk	Italië	Duitsch-land 2)	Zwitserland	Zweden	Nederland 3)	Japan
Novemb. 1913	100	100 ⁶	100	100 ⁵	100 ⁵	100	100	100
Novemb. 1918	206	358	438	367	392	214
Hoogste 1920	272	591	679	...	325	366	297	322
Decemb. 1921	147	326	594	...	176	172	165	209
Decemb. 1922	156	362	580	...	175	163	155	183
Decemb. 1923	151	458	577	140	183	160	154	211
Januari 1924	151	495	571	137	183	161	156	211
Februari "	152	544	573	141	180	162	158	208
Maart "	150	499	579	145	181	162	155	206
April "	148	450	579	146	180	161	154	207
Mei "	147	458	571	138	178	160	153	205
Juni "	145	465	566	130	173	158	151	200
Juli "	147	481	567	131	171	157	151	195
Augustus "	150	477	572	132	170	160	151	200
September "	149	486	580	138	169	163	158	207
October "	152	497	602	138	169	167	161	213
November "	153	503	621	141	170	167	161	214
Decemb. "	...	507	640	145	160	...

1) Bureau of Labour. 2) Frankfurter Zeitung. Sedert Januari 1924 gebaseerd op 100 artikelen in plaats van op 98.

3) Sedert 1922 gebaseerd op 48 artikelen in plaats van op 53.

4-6) Sedert October 1923: Juli 1914 = 100. 5) Midden 1914.

Wat het cijfer voor Nederland betreft, merkt het Centraal Bureau voor de Statistiek op, dat van de 48 artikelen, waarover het maandelijksch onderzoek loopt, er 21 (met 123 punten) daalden, daarentegen 12 (met 68 punten) stegen. Het algemeen indexcijfer daalde met 1 punt.

Datum	Algemeen indexcijfer van „the Economist”	Gem. ponden-koers over de afg. maand	Herleid algemeen indexcijfer
Januari 1914.....	119,2	12,11%	119,6
December 1918.....	277,0	11,19	256,6
December 1922.....	193,8	11,55½	185,3
December 1923.....	208,2	11,47	197,7
Januari 1924.....	211,9	11,39	199,8
Februari ".....	212,2	11,51	202,2
Maart ".....	210,9	11,58½	202,3
April ".....	210,8	11,69	204,0
Mei ".....	205,8	11,67	198,8
Juni ".....	205,9	11,55	196,9
Juli ".....	211,7	11,52	201,9
Augustus ".....	210,3	11,59	201,8
September ".....	214,9	11,61	206,5
October ".....	220,3	11,50	209,7
November ".....	219,7	11,50	209,2
December ".....	220,7	11,59	211,7
Januari 1925.....	216,7	11,81	211,0

*Kosten van het levensonderhoud bij arbeidersgezinnen te Amsterdam.*¹⁾ — Het dezer dagen door het Bureau van Statistiek der Gemeente Amsterdam gepubliceerde indexcijfer van de kosten van het levensonderhoud van arbeidersgezinnen over December 1924 bedraagt 84,6 tegen 82,5 in September jl.,²⁾ waarbij Maart 1920 op 100 is gesteld.

	Voeding ³⁾	Rest ⁴⁾	Totaal	Stijging en daling in perc. sedert Mrt. '20		Indexcijfer
				Voeding	Rest	
Gemiddelde wekelijkse uitgave per gezinseenheid ⁵⁾ in gulden in Mrt. '20	f 5,56½	f 5,70½	f 11,27	100	100	100
Bedragen, welke p. gezinseenheid zouden zijn uitgegeven, indien besteed aan hetzelfde als in Mrt. 1920, in:						
Juni 1920....	5,75½	5,78½	11,54	3,4	1,4	102,4
Sept. 1920....	6,20	5,83	12,03	11,4	2,2	106,8
Dec. 1920....	6,15	5,54	11,69	10,5	-2,9	103,7
Maart 1921....	5,83	5,23½	11,06	4,8	-8,2	98,2
Juni 1921....	5,88	5,08½	10,96½	5,7	-10,9	97,3
Sept. 1921....	5,43	5,07	10,50	-2,4	-11,1	93,2
Dec. 1921....	5,15½	4,88½	10,04	-7,3	-14,4	89,1
Maart 1922....	5,21½	4,91	10,12½	-6,3	-13,9	89,8
Juni 1922....	4,93	4,92½	9,85½	-11,4	-13,7	87,4
Sept. 1922....	4,33	4,88½	9,21½	-22½	-14,4	81,8
Dec. 1922....	4,38½	4,91½	9,30	-21,2	-14,-	82,5
Maart 1923....	4,26½	4,83	9,09½	-23,4	-15,4	80,7
Juni 1923....	4,37	4,78	9,15	-21,5	-16,2	81,2
Sept. 1923....	4,34½	4,78½	9,13	-21,9	-16,1	81,-
Dec. 1923....	4,58½	4,78	9,36½	-17,6	-16,2	83,1
Maart 1924....	4,63½	4,80½	9,44	-16,7	-15,8	83,8
Juni 1924....	4,34	4,80	9,14	-22,0	-15,9	81,1
Sept. 1924....	4,44½	4,85	9,29½	-20,1	-15,-	82,5
Dec. 1924....	4,65½	4,88½	9,54	-16,4	-14,4	84,6

Het Bureau licht de cijfers als volgt toe:

Het indexcijfer der kosten van het levensonderhoud over December 1924 werd evenals vroeger berekend op grondslag van het verbruik, geconstateerd bij het in Maart 1920 gehouden onderzoek en van de prijzen, genoteerd in den loop van eerstgenoemde maand.

Voor zoover het betrekking heeft op de totale kosten van het levensonderhoud, bedraagt dit indexcijfer over December 1924 84,6 vergeleken met Maart 1920 = 100, of een daling van 15,4 pCt. beneden het peil van Maart 1920. Voor September 1924 bedroeg het cijfer 82,5, zoodat sedert de vorige driemaandelijksche berekening een stijging is waar te nemen, en wel met 2,1 op 82,5 of 2,5 pCt. Sedert September 1920, toen de duurte het hoogste punt bereikt had met een indexcijfer van 106,8 op de basis van Maart 1920 = 100, is de daling thans 20,8 pCt., tegen 22,7 pCt. in September 1924.

Voor de voeding afzonderlijk is de daling sedert Maart 1920 in December 1924 16,4 pCt. tegen 20,1 pCt. in September 1924. Sedert laatstgenoemde maand heeft zich dus een stijging voorgedaan van 4,6 pCt.

Voor een groot gedeelte is deze stijging toe te schrijven niet aan prijsverhoogingen, welke zich na September 1924 zouden hebben voorgedaan, doch aan het feit, reeds vermeld in de vorige publicatie, dat de in September op een aantal artikelen geconstateerde prijsverhoogingen in het indexcijfer over genoemde maand slechts gedeeltelijk tot uiting kwamen, omdat deze verhoogingen eerst geleidelijk in den loop der maand intraden en dus nog niet voor de berekeningen over de volle maand konden worden meegeteld. Deze artikelen zijn: brood, melk, eieren, bevroren rundvleesch

¹⁾ Vergel. het art. op p. 953 v. h. No. van 29 Oct. 1924.

²⁾ Verg. p. 961 in het nummer van 29 Oct. 1924.

³⁾ Brood, beschuit, koek, grutterswaren, melk, kaas, eieren, vleesch, visch, vetten, suiker, andere kruidenierswaren, groenten, fruit, aardappelen.

⁴⁾ Kleeding, schoeisel, huishuur, brandstof, gas, electriciteit, poetsartikelen, wasch, fondsgelden, verzekering, contributie, periodieken, tabak, sigaren, dranken, instandhouding huisraad, ontspanning, tram, diversen.

⁵⁾ De herleiding tot gezinseenheden geschiedt aldus, dat de man geldt voor 1, de vrouw voor 0,9, een kind in het eerste levensjaar voor 0,15, in het tweede voor 0,2, in het derde voor 0,3 volwassene en zoo geleidelijk opklimmende met 0,05 voor elk leeftijdsjaar.

en natuurboter. Thans dragen zij voor hun volle gewicht bij in de hoogte van het indexcijfer en komen in de cijfers van tabel I voor met een stijging ten opzichte van de vorige driemaandelijksche berekening, hoewel zij in het afgelopen kwartaal geen prijsverhogingen hebben ondergaan. Met enkele andere artikelen daarentegen was dit laatste wel het geval; bijv. met kaas, kalfsvleesch, visch, koffie en thee (in de groep kruidenierswaren), bakolie en spek (in de groep vetten) en voornamelijk met aardappelen, waarvan de stijging zóó aanzienlijk was, dat de uitgave per eenheid per week een vermeerdering onderging van 29½ cent in September op 39 cent in December. In de groep grutterswaren kwamen enkele onbelangrijke wijzigingen voor (stijging van capucijners, tarwemeel, gort, vermicelli; daling van bruine en witte boonen), die geen invloed hadden op de cijfers. Suiker onderging een niet onbelangrijke daling.

Zoals gewoonlijk bij de vorige driemaandelijksche berekeningen was ook ditmaal de verandering, die voor de voeding alleen is ingetreden, grooter dan die van het totale indexcijfer, omdat van het overige gedeelte van het budget de meeste onderdeelen geen of niet noemenswaardige wijzigingen hebben ondergaan. Alleen de post huishuur maakt hierop een uitzondering. Deze post toch vertoont thans een stijging van 59,2 pCt. boven het peil van Maart 1920, welke stijging evenzeer het gevolg is van de normale, geleidelijke huurverhoogingen, als van het betrekken door een aantal gezinnen van nieuwe, duurere woningen. De overige posten zijn of wel gelijk gebleven, of wel onbelangrijk gestegen, zooals brandstof (anthraciet), wasch, waschen poetsartikelen (waschartikelen) en huisraad (sponsen, zeemlappen, dweilen).

Evenals vorige keeren werd ook ditmaal het indexcijfer 84,6 op de basis van Maart 1920 = 100 omgerekend op de basis van het prijspeil gedurende de periode 1921—1913 = 100 en Maart 1920 = 213,7. Het resultaat van deze omrekening geeft voor December 1924 180,8, of een stijging van 80,8 pCt. boven het peil van vóór den oorlog, tegen 76,3 in September 1924. Het voorbehoud, dat in de vorige publicaties tegen deze herleiding werd gemaakt, moet ook hier worden in herinnering gebracht.

Baldwin's beschermingsvoorstellen.

— Het ligt in de bedoeling der Regeering, aldus een mededeeling in het officieele orgaan van den Board of Trade, dat alle rechten, welke ook, voorgesteld ter beveiliging van industrieën, voor een beperkten tijd zullen worden geheven en wel krachtens een wet, waarin deze periode zal worden vastgelegd. Wetsontwerpen, waarbij het heffen van rechten wordt voorgesteld, zullen alleen worden ingediend, wanneer de Board of Trade overtuigd is, dat zich „prima facie” een geval, dat voor onderzoek in aanmerking komt, voordoet, een door den Board of Trade benoemde Commissie gerapporteerd heeft, dat een recht moet worden geheven en Board en Treasury het over het voorstel eens zijn. Ten aanzien van levensmiddelen en dranken zullen aanvragen niet in overweging worden genomen.

Bij het nemen van een beslissing, of zich „prima facie” een geval, dat voor onderzoek in aanmerking komt, voordoet, zal de Board of Trade in overeenstemming met de regelen, hieronder in Afdeling I neergelegd, handelen.

Wanneer de Board overtuigd is, dat zich „prima facie” een geval, dat voor onderzoek in aanmerking komt, voordoet, zal de door den Board benoemde Commissie worden uitgenoodigd, in overeenstemming met de algemeene regelen, in de hieronder volgende Afdeling II neergelegd, te rapporteren.

Afdeling I. Regelen, toe te passen door den Board of Trade.

De regelen door den Board of Trade toe te passen, bij het nemen van een beslissing, of hij opdracht zal geven tot een onderzoek, zijn de volgende:

1. De Board of Trade moet van meening zijn, dat de industrie, welke met betrekking tot haar geheele of gedeeltelijke productie een aanvraag om een onderzoek indient, redelijkerwijze beschouwd kan worden van wezenlijk belang te zijn, wegens het aantal arbeiders bij zoodanige productie werkzaam of wegens den aard der geproduceerde goederen.

2. De Board moet van meening zijn, dat het op het eerste gezicht bewezen schijnt, dat de concurrentie van vreemde invoeren in de industrie een uitzonderingskarakter draagt en dat uit hoofde van zoodanige concurrentie het aantal in de productie van de onderhavige goederen binnen het Vereenigd Koninkrijk te werk gestelden ernstig wordt of waarschijnlijk zal worden beïnvloed.

3. De aanvragende industrie moet ook aantoonen, dat in de landen, vanwaar zoodanige concurrentie grootendeels komt, de omstandigheden, in een of meerdere der in § 5 van de hierna volgende regelen als richtsnoer voor commissies genoemde opzichten, zoo verschillend zijn van die hier te lande, dat zij de concurrentie unfair maken.

4. De Board of Trade behoudt zich het recht voor, naar goedvinden een onderzoek te weigeren, ongeacht de andere omstandigheden, welke in de industrie heerschen, indien hij van meening is, dat de industrie hier te lande niet met redelijke efficiency en economie wordt gedreven, of dat een recht op goederen van de onderhavige soort of klasse een sterk nadeeligen invloed zou hebben op het aantal in eenigerlei andere industrie te werk gestelden, indien dit een industrie zou zijn, welke goederen van deze klasse of soort bij haar productie gebruikt.

Indien de Board of Trade overtuigd is met een „prima facie”-geval overeenkomstig bovenstaande voorwaarden te doen te hebben, zal de Board de aanvraag voor onderzoek naar een Commissie verwijzen.

Afd. II. Instructies voor Commissies.

Een Commissie door den Board of Trade voor zoodanig onderzoek benoemd, zal opdracht ontvangen over de volgende punten te rapporteeren:

1. Of de aanvragende industrie wegens het aantal personen, werkzaam bij de productie der goederen, waarop de aanvraag betrekking heeft, of wegens den aard der geproduceerde goederen, een industrie van wezenlijk belang is.

2. Of buitenlandsche goederen, van de klasse of soort, waarop de aanvraag betrekking heeft, in het Vereenigd Koninkrijk in abnormale hoeveelheden worden ingevoerd en daar voor consumptie blijven.

3. Of de aldus geïmporteerde buitenlandsche goederen in het Vereenigd Koninkrijk verkocht of ten verkoop aangeboden worden tegen prijzen beneden die, waartegen soortgelijke goederen in het Vereenigd Koninkrijk met voordeel kunnen worden vervaardigd of geproduceerd.

4. Of wegens de scherpte en omvang van zoodanige concurrentie het aantal te werk gestelden bij de vervaardiging of productie van zoodanige goederen in het Vereenigd Koninkrijk ernstig wordt of waarschijnlijk zal worden beïnvloed.

5. Of zoodanige, een uitzonderingskarakter dragende concurrentie grootendeels afkomstig is uit landen, waar de omstandigheden zoo zeer verschillen van die hier te lande, dat zij de concurrentie unfair maken.

In het kader van zoodanig onderzoek wordt concurrentie niet unfair geacht, tenzij voortvloeiende uit een of meer der volgende oorzaken:

a. Gelddepreciatie, die een exportpremie-schept.

b. Subsidiën, premien of andere kunstmatige voordeelen.

c. Minder gunstige arbeidsvoorwaarden, hetzij met betrekking tot loon of arbeidsduur of anderszins, geldende voor de personen, werkzaam bij de productie der betrekkelijke invoergoederen, vergeleken met die, geldende voor personen, werkzaam in de productie van soortgelijke goederen in het Vereenigd Koninkrijk.

Bij het uitbrengen van haar rapport over de beoordeelde unfairheid der concurrentie mag de Commissie de aandacht vestigen op alle speciale omstandigheden, welke ook, waardoor naar haar meening de

industrie in het Vereenigd Koninkrijk in een ernstig relatief nadeel wordt gebracht.

6. Of de aanvragende industrie in het Vereenigd Koninkrijk wordt gedreven met redelijke efficiency en economie.

7. Of het leggen van een recht op goederen van de betrekkelijke klasse of soort een ernstig nadeelig effect op het aantal te werk gestelden in eenigerlei andere industrie zou uitoefenen, die goederen van die klasse of soort bij haar productie gebruikt.

8. Of, rekening houdende met bovengenoemde voorwaarden, de aanvragende industrie naar de meening der Commissie erin geslaagd is haar aanvraag om een recht te fundeeren en, indien zulks het geval is, welke heffing of heffingen naar de meening der Commissie redelijkerwijze voldoende zouden zijn om de unfair concurrentie een tegenwicht te bieden.

In de afdelingen III en IV worden de samenstelling en de procedure der Commissies geregeld. Zij zullen uit niet meer dan vijf personen, benoemd door den President van den Board of Trade bestaan en niemand, op wiens belangen welk ingrijpen ook, dat op grond van het rapport eener Commissie kan plaats vinden, van belangrijken invloed kan zijn, is daarin benoembaar. De zittingen eener Commissie, waarin personen gehoord worden, zullen publiek zijn, tenzij de mededeelingen naar het oordeel der Commissie van vertrouwelijk aard zijn.

De nieuwe Oostenrijksche muntwet.

— Op 20 December 1924 is de nieuwe Oostenrijksche muntwet aangenomen. Zij stelt inplaats van den Kroon, de Schilling (S.), die in 100 Groschen (g.) wordt verdeeld. Omrekening van Kroon in Schilling geschiedt op deze wijze, dat 1 S. gelijk wordt gesteld aan 10.000 Kr.

De staatshuishouding, alsmede alle andere openbare huishoudingen moeten zoo spoedig mogelijk, doch op zijn laatst op 30 Juni 1925, in Schillingen worden gevoerd. Bij de Posterijen, Telegraaf en Telefoon zal zulks vanaf 1 Maart reeds het geval zijn. Verder moeten geldbedragen in verordeningen, in openbare bekendmakingen en besluiten van publiekrechtelijke lichamen vanaf het in werking treden der wet, alle geldbedragen in voor partijen bestemde beschikkingen der overheid en der gerechten daarentegen reeds vanaf 1 Mei 1925 in Schillingen worden vastgesteld, inzoverre de bedragen niet krachtens de wet in bepaalde munt moeten worden voldaan.

De voor de vaststelling en betaling der invoerrechten bestaande voorschriften worden door deze wet niet getroffen; verrekening van rechten vindt echter eveneens in Schillingen plaats.

De boeken, rekeningen en andere schrifturen der onder openbaar toezicht staande, of tot publicatie hunner balans, winst- en verliesrekening verplichte lichamen, fondsen, instellingen, vereenigingen en maatschappijen kunnen vanaf 1 Januari 1925 naar keuze in Kronen of Schillingen worden gevoerd. De Bondsregering heeft de bevoegdheid vast te stellen, wanneer deze categoriën tot het voeren der administratie in Schillingen moeten overgaan.

Alle in Kronen na te komen verplichtingen kunnen vanaf 1 Januari 1925 volgens de hierboven aangegeven verhouding in Schillingen worden nagekomen. Iedere bepaling van het geldende recht, volgens welke vorderingen in Kronen tegen een hogere dan de nominale waarde moeten worden nagekomen, wordt door deze wet niet aangetast.

De Bondsregering zal gouden bondsmunten van 100 en 25 Schillingen laten aanmaken. Per 1 S. zullen deze 0,21172086 gram fijn goud bevatten. De Oostenrijksche Nationale Bank is verplicht in deze verhouding goud in baren tegen bankbiljetten bij haar hoofdkantoor te Weenen te allen tijde in te ruilen.¹⁾

¹⁾ Art. 92 van de Statuten der Bank. Zij is echter voorloopig van deze verplichting vrijgesteld.

Het gehalte dezer gouden munt zal 900 duizendste goud en 100 duizendste deelen koper bedragen. Uit 1 KG. muntgoud zullen 42.5088 stuks van 100 S. of 170.0352 stuks van 25 S., derhalve uit 1 KG. fijn goud 47.232 stuks van 100 S. of 188.928 stuks van 25 S. worden vervaardigd.

Het 100 S.-stuk heeft derhalve een ruw gewicht van 23.5245 gr. en een fijn gewicht van 21.172086 gr., het 25 S.-stuk een ruw gewicht van 5.8811 en een fijn gewicht van 5.29302168 gr. Als uiterste afwijking is op het ruwe gewicht twee duizendsten, op het fijngewicht één duizendste toegestaan.

Het passeergewicht van het 100 S.-stuk is 23,47 gr. en van het 25 S.-stuk 5,85 gr.

De zilveren Bondsmunt wordt krachtens de wet van 21 December 1923 geslagen, echter met de volgende wijzigingen: de circulatie mag 10 S. per hoofd der bevolking niet overtreffen en het gehalte der zilveren munten bedraagt 640 duizendste. Het gewicht van den Doppelschilling wordt op 12 gr., dat van den Schilling op 6 gr. en dat van den Halbschilling op 3 gr. vastgesteld. Niemand is verplicht in het particuliere verkeer voor meer dan 50 S. van deze zilveren munt in ontvangst te nemen.

De pasmunten uit onedel metaal moeten worden geslagen overeenkomstig de wet van 19 Juli 1923, echter met deze wijzigingen, dat de circulatie 5 S. per hoofd der bevolking niet mag overtreffen en de munten in Groschen inplaats van in Kronen moeten luiden.

De gouden munten van 100, 20 en 10 Kronen, de pasmunten van 5,2 en 1 Kroon, 20, 10 en 2 Heller, zowel als de éénguldenstukken, verliezen op 31 December 1925 hun eigenschap van wettig betaalmiddel.

De Oostenrijksche Nationale Bank heeft ook na 1 Januari 1925, totdat de verschillende soorten der in Schillingen luidende biljetten gereed zullen zijn, uiterlijk echter tot 31 December 1926 het recht, in Kronen luidende biljetten overeenkomstig haar statuten uit te geven.

BOEKAANKONDIGING.

D. G. Stibbe, Inleiding tot de kennis der bestuursinstellingen in vreemde koloniën, Haarlem, De Erven F. Bohn, 1924.

Het geschrift, welks titel hierboven vermeld staat, is verschenen als een uitgaaf der Volksuniversiteitsbibliotheek in het bekende gedistingeerde donker-violetkleurige bandje.

Het lijkt mij een bijzonder zware taak zulk een inleiding in uiterst beknopten vorm te schrijven zonder te vervallen in een vervelend dorre opsomming van allerhande gegevens van feitelijken aard omtrent bestuur, wetgeving en rechtspraak van de zeer vele kolonies, die we op onze planeet aantreffen. Bij de beoordeeling van deze uitgave zal men met bedoelde haast onoverkomelijke moeilijkheid rekening hebben te houden.

Het werkje bevat een verbijsterende hoeveelheid staatsinstellingen, die in de rond tachtig kolonies, welke de schrijver in oogenschouw neemt, worden aangetroffen. Terwijl de algemeene inleiding geheel en de beschrijving van de staatsrechtelijke inrichting der Engelsche kolonies en van Engelsch-Indië over het geheel in een aangenaam leesbaren vorm zijn gegoten, bevat de bewerking van het hierop volgende gedeelte — inhoudende Fransche, Amerikaansche, Belgische, Portugeesche, Spaansche, Italiaansche en Japansche kolonies — voor alles een schetsmatige catalogusachtige opsomming van diverse koloniale staatsinstellingen, die zich voor een doorlopende lectuur, naar mijn meening, niet eigent. Van dit deel van prof. Stibbe's werkje zal men wel enkel gebruik maken, wanneer er iets op dit gebied valt op te zoeken.

De beknoptheid van de uitgave eischte bij zulk een

buitengewoon omvangrijke en uitgebreide stof beperkingen, die men zal moeten verontschuldigen. Zoo kan men den oud-hoogleraar aan de Rotterdamsche Handelshoogeschool, die ten koste van inspannenden arbeid al deze gegevens heeft vergaard, dankbaar zijn voor al hetgeen hij gegeven heeft. Enkel vluchtige aantekeningen zijn het niet. Neen, in dit boekje zit veel arbeid.

De lezing van deze studie geeft mij aanleiding hier enkele détailopmerkingen te maken. Het is mij opgevallen, dat de schrijver op het gebied van het staatsrecht zich hier en daar zoo weinig scherp uitdrukt, ja misleidende uitdrukkingen bezigt. Een paar voorbeelden ter illustratie. Handelende over de Dominions schrijft hij, dat daar *een verantwoordelijkheid bestaat van de Uitvoerende aan de Wetgevende Macht* (blz. 84) en elders (blz. 19) lees ik: „Juist wegens die verantwoordelijkheid van de Uitvoerende Macht in de kolonie aan de Wetgevende Macht in de kolonie noemen de Engelschen dezen vorm van koloniaal bestuur „responsible government” (te vertalen derhalve met: koloniaal-parlementair bestuur).” Welnu, een dergelijke formulering kan enkel tot misverstand aanleiding geven. De schrijver had moeten zeggen, dat de koloniale *ministers* verantwoording schuldig zijn aan 1o. the House of Commons (Dominion of Canada), the House of Representatives (Commonwealth of Australia), the House of Assembly (Union of South Africa) en 2o. den Senaat. Dit is heel wat anders dan de formulering, die de auteur bezigt, en die dan ook bij de bestaande staatsrechtelijke functies der bedoelde organen in de Dominions juridisch niet te aanvaarden is.

In dit verband mag er ook wel gewezen worden op het voortdurend door elkaar bezigen van de woorden „goedkeuren” en „bekrachtigen” van door medewetgevende lichamen aangenomen wetsontwerpen. (o.a. blz. 84). Alsof in de staatsrechtelijke terminologie deze uitdrukkingen dezelfde beteekenis hebben en elkaar dekken.

Een ander voorbeeld is het misplaatste gebruik van de uitdrukking „uitvaardigen van een wet”. Op blz. 145 lees ik: „Intusschen is de Rijkswetgever (het Fransche Parlement) bevoegd om wetten voor de koloniën uit te vaardigen omtrent alle onderwerpen.” Op blz. 150 staat: „Hij (de gouverneur) kondigt de wetten... af, uitgevaardigd in het moederland.” Welnu, de wetgevende macht vaardigt niet een wet uit. Dit geschiedt door een orgaan der uitvoerende macht. De uitvaardiging is de verklaring, dat aan alle wettelijke vereischten voor het tot stand komen van de wet is voldaan en dat het in het officieel blad opgenomen voortbrengsel van wetgeving gelijklopend is aan den vastgestelden tekst. Hiervoor bezigt men dan een uitvaardigingsformulier, dat bij ons is samengegroeid met het afkondigingsformulier. De auteur had in plaats van het woord „uitvaardigen” „vaststellen” moeten bezigen, immers die handeling wilde hij hier aanduiden.

Opmerkelijk is het, dat de opvolger van prof. Stibbe aan de Handelshoogeschool in zijn inaugurale oratie al evenmin het woord „uitvaardigen” in den zin, dien de tegenwoordige staatsrechtswetenschap daaraan toekent, bezigt (bl. 37).

En wat beteekent „origineele” in de uitdrukking „origineele strafrechtspraak” op blz. 91?

En thans een paar opmerkingen, die met juridisch-technische termen niets hebben uit te staan.

Tot mijn verwondering bezigt de schrijver doorlopend de foutieve benaming Vereenigde Staten van Noord-Amerika (o.a. blz. IX, 21, 27, 80, 196, 200). Aangezien de Amerikanen blijkens hun grondwet hun land noemen Vereenigde Staten van Amerika mag de auteur die officieele benaming niet wijzigen, vooral niet in een boekje als deze Inleiding. In de Constitutie luidt het: „We the People of the United States... establish this constitution for the United States of

America." V. S. van Noord-Amerika is louter een fantasienaam. Wil de schrijver den nadruk leggen op het woordje „Noord", dan is de uitdrukking „Noord-Amerika" tout court aan te bevelen.

Ik ben het verder niet eens met prof. *Stibbe*, wanneer hij op blz. 44 in de noot beweert: „Wij plegen het geheel van direct bestuurd en Vorstengebied op het vasteland van Z.-Azië met zijne onderhoorigheden, dat onder het gezag van de Engelsche Kroon staat, aan te duiden als „Britsch-Indië". Neen, wij noemen dit gebied *Engelsch-Indië*, en verstaan onder Britsch-Indië enkel het rechtstreeks bestuurd gebied.

Bovenstaande opmerkingen bedoelen geenszins de waarde van het geschrift van prof. *Stibbe* te verkleinen. Met het oog op de vele gegevens, die daar bijeenverzameld zijn, zal het werkje, naar ik hoop, vlijtig geraadpleegd worden.

PH. KLEINTJES.

Amsterdam.

OVERZICHT VAN TIJDSCHRIFTEN.

The Economist. — 's-Gravenhage, November 1924.

Dr. N. J. Polak, Waardeerings- en balansproblemen, I; *B. P. Weber*, De Rijksbezuinigingsactie; *Prof. Dr. J. Wolf*, Deutschlands Konkurrenzfähigkeit; *Dr. Josephine van Anrooy*, Onderwijs in de economie op een landbouwtentoonstelling; *Prof. Mr. Dr. H. W. C. Bordewijk*, De stoffelijkheid van kapitaal.

The Economic Journal. — Londen, December 1924.

Prof. W. Ashley, A retrospect of free-trade doctrine; *C. W. Guillebaud*, The economics of the Dawes report; *A. H. Pocker*, The monetary standards of New Zealand and Australia; *Prof. T. N. Carver*, The incidence of costs; *H. Buckley*, Sir Thomas Gresham and the foreign exchanges.

The Quarterly Journal of Economics. — Cambridge, Mass.; Nov. 1924.

F. W. Taussig, Alfred Marshall; *H. T. Warshaw*, The distribution of corporate ownership in the United States; *A. B. Wolfe*, Competitive costs and the rent of business ability; *D. B. Copeland*, The Australian income tax; *F. W. Taussig*, Labor costs in the United States compared with costs elsewhere.

Archiv für Sozialwissenschaft und Sozialpolitik. — Tübingen, October 1924.

Prof. Dr. A. Salz, Der Sinn der kapitalistischen Wirtschaftsordnung; *Dr. W. F. Bruck*, Zur Systematik der Unternehmensformen. Einreihung der Gegenwartsformen in das System; *Dr. G. Colm*, Die Masse. Ein Beitrag zur Systematik der Gruppen. *Dr. J. Marschak*, Der korporative und der hierarchische Gedanke im Fascismus; *Dr. K. Ritter*, Sind jetzt in Deutschland Agrarzölle berechtigt? *Prof. Dr. F. Tönnies*, Verbrechertum in Schleswig-Holstein.

Jahrbücher für Nationalökonomie und Statistik. — Jena, Nov.-Dec. 1924.

O. Spann, Die Ausgliederungsordnung der Wirtschaft und ihre Vorrangverhältnisse; *F. Eulenburg*, Die sozialen Wirkungen der Währungsverhältnisse.

Zeitschrift für Volkswirtschaft und Sozialpolitik. — Weenen, Leipzig, Bnd. IV, Heft 7-9.

Prof. Dr. A. Menzel, Das Problem der Demokratie in der griechischen Staatslehre; *Dr. L. Schönfeld*, Über Joseph Schumpeters Lösung des ökonomischen Zurechnungsproblems; *Dr. L. Oser*, Die russische Agrarfrage von 1914-1923 mit besonderer Berücksichtigung der Genossenschaftsbewegung; *Dr. W. Andreae*, Die Platonische Staatsidee. Zur Einführung in Platons „Staat".

The American Economic Review. — St. Albans, Vt., New Haven, Conn., December 1924.

Ch. S. Tippetts, The par remittance controversy;

F. A. Fetter, Economics and Portland cement prices; *J. Bauer*, Fair value for effective rate control; *C. R. Chambers*, Relation of farm land income to farm land value; *C. Snyder*, New measures in the equation of exchange.

Revue d'Economie Politique. — Parijs, Sept.-Oct. 1924.

Ch. Rist, Le budget de 1925 et le crédit de la France; *G. Nowak*, La réforme monétaire en Pologne depuis le mois de mars 1924; *G. H. Bousquet*, Les nouvelles tendances de l'Ecole autrichienne; *R. Michels*, Quelques propos sur le rôle de la terminologie dans la science économique.

Journal des Economistes. — Parijs, 15 Nov. 1924.

Yves-Guyot, Les inquiétudes de l'homme moyen; *A. Miller*, L'exemple du traité commercial anglo-russe; *J. B. Legros*, Chronique de l'inflation; *H. Soudois*, Difficultés monétaires du début du dix-huitième siècle (suite et fin); *A. Barriol* et *I. Brochu*, Bons du Trésor 1924; *N. Mondet*, Modifications au projet de budget de 1925 et l'emprunt; *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange (novembre 1924).

Idem. — Parijs, 15 Dec. 1924.

Yves-Guyot, La Préparation de l'emprunt et les Gestes symboliques; *G. de Nouvion*, Les Habitations à bon marché; *Fernand-Jacq*, Les Plus-values des fonds de commerce et le Fisc; *J. Lefort*, Revue de l'Académie des sciences morales et politiques (du 16 septembre au 15 novembre 1924); *J. B. Legros*, Chronique de l'inflation; *X.*, Questions budgétaires; *B. L. L. E.*, La Ligue du Libre-échange (décembre 1924).

The Journal of Political Economy. — Chicago, December 1924.

H. F. Clark, Regulation of building and loan association; *A. F. McGoun*, Inequality and accumulation; *R. D. Cahn*, Civilian vocational rehabilitation; *P. H. Douglas*, Objections to family wage system; *L. S. Lyon* and *T. E. Rassieur*, Price responsiveness; *C. Southworth*, General overproduction.

Sociale Voorzorg. — 's-Gravenhage, October 1924.

Mr. A. C. Josephus Jitta, De arbeidswet en de collectieve regelingen betreffende den arbeidstijd; *A. J. A. Rijkert*, Woningbeurzen en woningstatistiek in Nederland; *H. G. W. Munnik*, Is eene wet op de huisindustrie noodzakelijk?

Idem. — 's-Gravenhage, November 1924.

J. Gerritsz, Het internationale congres voor sociale politiek; *A. J. A. Rijkert*, Woningbeurzen en woningstatistiek in Nederland (vervolg); *Mr. Dr. A. A. v. Rhijn*, Arbeidswet, overwerk en collectieve arbeidsovereenkomst.

Tijdschrift voor Economische Geographie. — 's-Gravenhage, 15 November 1924.

D. Houtkooper, De Haarlemmermeerpolder; *Dr. G. H. Bousquet*, De handelspolitiek van Oostenrijk; *Dr. S. van Valkenburg*, Het wegeñstelsel van Java.

The Geographical Journal. — Londen, September 1924.

R. A. Frazer, Central Spitsbergen and North-Eastland; I The sledge journey; II: *E. R. Relf*, The cruise of the „Terningen"; *J. H. M. Cornwall*, A journey in Anatolia; *F. K. Ward*, The snow mountains of Yunnan; *L. D. Stamp*, Notes on the vegetation of Burma; *E. H.*, The Wilton codex of Ptolemy maps; *D. W. Freshfield*, More talk about Hannibal.

Idem. — Londen, October 1924.

A. M. Hassamein Bey, Through Kufra to Darfur; *F. M. Bailey*, Through Bhutan and Southern Tibet; *Prof. G. Waterhouse*, Simon van der Stel's expedition to Namaqualand, 1685; *A. F. v. Stahl*, Notes on the march of Alexander the Great from Ecbatana to Hyrcania; *M. J. Wheatly*, The Bhar-el-Arab.

MAANDCIJFERS.

HANDELSBEWEGING OVER DE MAAND DECEMBER 1924

(volgens de groepen der naamlijst van goederen, opgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.)

Groepen	Invoer		Uitvoer		Saldo Invoer		Saldo Uitvoer	
	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde	Gewicht	Waarde
I Dieren en dierlijke producten	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden	K.G.	Gulden
II Plantaard. voortbrengselen	15.767.334	11.068.211	65.441.232	38.146.849	—	—	49.673.898	27.078.638
IIIa Mineralen, metalen en niet in andere groepen opgenomen fabrik. daarv.	363.595.445	70.335.010	206.205.081	16.151.702	157.390.364	54.183.308	—	—
IIIb Gouden en zilveren munt en muntmat.	1.178.604.337	31.400.720	442.442.833	10.224.641	736.161.504	21.176.079	—	—
IV Meel en meelfabrikaten	2.327	3.031.630	19.386	4.269.684	—	—	17.059	1.238.054
V Chemische producten, geneesmiddelen, verfwaren en kleurstoffen	40.243.446	7.696.020	31.937.047	6.235.650	8.306.399	1.460.370	—	—
VI Olie, hars, was, pek, teer en distillatieproducten van teer; fabrikaten van deze stoffen, n.a.g.	34.370.710	5.065.500	10.620.631	3.891.888	23.750.079	1.173.612	—	—
VII Hout en fabrikaten van hout en dergelijke stoffen; meubelen v.a.s.	100.282.384	13.079.786	35.568.436	11.220.613	64.713.948	1.859.173	—	—
VIII Huiden, vellen, leder, lederwerk en schoenwerk	185.728.484	13.612.519	10.498.480	1.078.226	175.230.004	12.534.293	—	—
IX Garen, touw en touwwerk, weefsels en stoffen, kleedren en modewaren	2.789.894	5.080.246	2.737.264	4.685.875	52.630	394.371	—	—
X Aardewerk, porselein, pottenbakkerswerk, gebakken steen en andere kunststeen	7.613.738	23.200.382	5.336.913	15.069.992	2.276.825	8.130.390	—	—
XI Glas	53.476.618	1.488.489	6.408.454	780.665	47.068.164	707.824	—	—
XII Papier	6.097.792	1.336.791	2.237.880	699.501	3.859.912	637.290	—	—
XIII Voedings- en genotmiddelen, niet genoemd in de groepen I, II, IV en VI	6.905.257	2.638.988	23.539.935	3.329.110	—	—	16.634.678	690.122
XIV Rijtuigen, voertuigen, vaartuigen en luchtvaartuigen ..	31.645.638	15.556.797	50.187.513	15.115.342	—	441.455	18.541.875	—
XV Andere goederen dan gebracht onder de groepen I tot en met XIV	3.565.156	4.223.124	1.058.008	2.227.026	2.507.148	1.996.098	—	—
Totaal	12.958.425	13.733.442	11.268.449	7.378.379	1.689.976	6.355.063	—	—
Handelsbew. zond. goud en zilvermuntmuntmat. (groep IIIb)	2.043.646.985	222.547.655	905.507.542	140.505.143	1.138.139.443	82.042.512	—	—
	2.043.644.658	219.516.025	905.488.156	136.235.459	1.138.156.502	83.280.566	—	—

OVERZICHT van de waarde van den In- en Uitvoer voor elke maand van het loopende jaar en de drie daaraan voorafgaande jaren, met uitzondering van gouden en zilveren munt en muntmateriaal, in gulden.

Maanden	Invoer				Uitvoer ¹⁾			
	1921	1922	1923	1924	1921	1922	1923	1924
Januari	214.136.278	152.495.668	173.045.849	177.506.065	115.835.310	86.106.447	91.487.819	116.522.007
Februari	170.369.270	152.353.594	162.189.535	185.223.674	120.956.498	84.204.248	94.601.855	125.465.290
Maart	213.830.220	180.328.763	165.440.620	186.545.160	107.204.662	112.879.875	106.977.347	131.906.705
April	195.772.602	167.451.702	169.639.064	189.679.735	108.819.697	92.729.841	97.005.415	136.430.618
Mei	168.114.951	194.080.257	160.129.701	218.738.134	93.818.710	108.423.679	104.128.702	135.517.501
Juni	188.559.719	150.899.735	159.533.444	188.746.940	120.815.908	100.680.880	97.860.255	110.783.833
Juli	170.674.007	163.863.700	157.464.022	198.162.017	105.420.129	104.572.575	95.693.919	134.417.411
Augustus	186.640.179	178.807.927	150.975.066	174.016.738	142.544.083	99.442.892	107.933.082	137.772.584
September	197.271.439	164.616.506	166.474.283	189.646.172	135.749.765	115.612.131	127.720.569	162.791.232
October	179.043.171	186.643.442	192.923.258	218.062.389	114.694.641	112.003.008	125.848.400	173.486.508
November	175.806.364	172.295.111	176.660.045	217.688.984	106.623.879	104.350.396	126.123.548	159.327.318
December	180.000.903	163.762.355	174.750.818	219.516.025	97.115.318	100.225.239	127.839.691	136.235.459
Totaal	2.240.219.103	2.027.598.760	2.009.225.705	2.363.532.033	1.369.598.600	1.221.231.211	1.303.220.602	1.660.656.466

1) Hieronder zijn niet begrepen de bunkercolen en bunkerolie voor Ned. schepen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. Bk.	Disc. Wissels. 4 15 Jan. '25	Zwits. Nat. Bk. 4 16 Juli '23
	Bel. Binn. Eff. 4 15 Jan. '25	N. Bk. v. Denem. 7 17 Jan. '24
	Vrsch. in R.C. 5 15 Jan. '25	Zweedsche Rbk 5 11 Nov. '23
Javasche Bank	4 12 Oct. '24	Bank v. Noorw. 6 26 Nov. '23
Bank van Engeland	4 5 Juli '23	Bk. v. Tsjecho-
Duitsche Rijksbk.	10 29 Dec. '23	slowakijë. — 6 27 Mei '24
Bank v. Frankrijk	7 11 Dec. '24	N. Bk. v. O'rijk. 13 6 Nov. '24
Belgische Nat. Bnk.	5 12 Jan. '23	N. Bk. v. Hong. 12 18 Sept. '24
Fed. Res. Bank N.Y.	3 8 Aug. '24	Bank v. Italië. 5 11 Juli '22
Bank van Spanje	5 33 Mrt. '23	Z.-Afr. Res. bnk 6

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen Part. disconto (3 mnd.)	Berlijn Part. disc.	New Yor	
	Part. disconto	Prolongatie			Part. disc. (3 mnd.)	Call-money ¹⁾
7 Febr. '25	2 3/8	2 1/4	3 3/4	—	3 1/8	4-4 1/4
2-7 Febr. '25	2 3/8-3/4	2 1/4-3/4	3 3/4	—	3 1/8	3-4 1/4
26-31 J. '25	2 3/8-1/2	2 1/4-3/4	3 3/4-1 1/2	—	3 1/8	3 1/2-4 3/4
19-24 „ '25	2 3/4-1/2	2	3 1/2-3 7/8	—	3 1/8	2 1/2-3 1/4
4-9 F. '24	5	5-1/2	3 7/10-3/8	—	—	4-5 1/4
5-10 F. '23	3 3/4-1/2	2 1/2-3 1/4	2 3/8	—	—	4-5
20-24 Jli '14	3 1/8-3/16	2 1/2-3 1/4	2 1/2-3/4	2 1/8-1/2	—	1 1/2-2 1/2

1) Koers v. 6 Febr. en daaraan voorafgaande weken t/m. Vrijdag.

WISSELKOERSEN.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	New York**)	Londen*)	Berlijn*)	Parijs*)	Brussel*)	Batavia*)
3 Febr. 1925	2.48 1/16	11.89 1/2	59.07 1/2	13.42 1/2	12.82 1/2	99 1/4
4 „ 1925	2.48 1/4	11.88 3/4	59.07 1/2	13.44	12.84	99 1/4
5 „ 1925	2.48 1/2	11.88 1/2	59.08 1/2	13.40	12.78 1/2	99 1/4
6 „ 1925	2.48 3/10	11.87 3/4	59.11	13.37 1/2	12.75	99 1/4
7 „ 1925	—	11.86 3/4	59.15	13.39	12.76	99 1/4
9 „ 1925	2.46 3/8	11.86 1/2	59.13 1/2	13.32 1/2	12.67 1/2	99 1/4
Laagste d.w. 1)	2.48	11.85 1/2	59. —	13.30	12.65	99
Hoogste d.w. 1)	2.48 3/8	11.89 1/4	59.20	13.40	12.86	99 1/2
2 Febr. 1925	2.48 1/16	11.90	59.05	13.43	12.83 1/2	99 1/16
26 Jan. 1925	2.47 15/16	11.90 1/8	59. —	13.38 1/2	12.76 1/2	99 1/8
Muntpariteit	2.48	12.10	59.26	48. —	48. —	100

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Zwitserland*)	Weenen*)	Praag 1)	Boekarest 1)	Milaan**)	Madrid**)
3 Febr. 1925	47.92 1/2	0.0035	7.37 1/2	1.28	10.31 1/2	35.47 1/2
4 „ 1925	47.92 3/4	0.0035	7.32 1/2	1.28	10.32	35.51 1/2
5 „ 1925	47.92 1/2	0.0035	7.32 1/2	1.28	10.34	35.53
6 „ 1925	47.92 1/2	0.0035	7.33	1.28	10.31	35.50
7 „ 1925	47.95	0.0035	7.32	1.28	—	—
9 „ 1925	47.90	0.0035 1/2	7.33	1.28	10.28	35.40
Laagste d.w. 1)	47.85	0.0034 1/2	7.30	1.25	10.26	35.35
Hoogste d.w. 1)	47.95	0.0035 1/4	7.40	1.35	10.36	35.57 1/2
2 Febr. 1925	47.92 1/2	0.0035	7.37 1/2	1.28	10.34	35.52
26 Jan. 1925	47.90	0.0034 3/4	7.42 1/2	1.28	10.19	35.41
Muntpariteit	48. —	50.41	50.41	48. —	48. —	48. —

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

Data	Stockholm*)	Kopenhagen*)	Oslo*)	Hel-sing-fors 1)	Buenos-Aires 1)	Montreal 1)
3 Febr. 1925	66.90	44.35	38. —	6.25	99	2.47 1/8
4 „ 1925	—	44.85	—	6.24	99 3/8	2.48
5 „ 1925	66.92 1/2	44.30	38. —	6.25	99 1/4	2.47 1/8
6 „ 1925	66.92 1/2	44.25	38. —	6.24	99 1/8	2.47 1/8
7 „ 1925	66.92 1/2	44.20	38. —	6.25	99 1/8	2.48
9 „ 1925	66.95	44.12 1/2	37.95	6.25	99 1/8	2.48
Laagste d.w. 1)	66.75	44.10	37.85	6.22 1/2	98 3/4	2.47 1/4
Hoogste d.w. 1)	67.05	44.40	38.05	6.27 1/2	100	2.48 3/4
2 Febr. 1925	66.90	44.32 1/2	38.05	6.25	99 1/2	2.47 1/8
26 Jan. 1925	66.85	44.30	38. —	6.24	99 1/2	2.46 1/2
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48. —	105	2.48

*) Notering te Amsterdam. **) Notering te Rotterdam.
1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK. (Cable).

Data	Londen (\$ per £)	Parijs (\$ p.100 fr.)	Berlijn (\$ p.100 Mk.)	Amsterdam (\$ p.100 gld.)
3 Febr. 1925	4,78 3/4	5,41	23,80	40,29
4 „ 1925	4,79	5,42	23,80	40,26
5 „ 1925	4,78 3/4	5,41	23,80	40,29
6 „ 1925	4,77 3/4	5,39	23,80	40,26
7 „ 1925	4,77	5,39	23,80	40,26
9 „ 1925	4,78 3/8	5,38	23,80	40,26
27 Jan. 1925	4,79 3/4	5,41	23,80	40,33
Muntpariteit ...	4,8667	19,30	23,81 1/4	40 3/16

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	24 Jan. 1924	31 Jan. 1925	2/7 Febr. '25 Laagste	7 Febr. '25 Hoogste
Alexandrië	Piast. p. £	97 15/32	97 15/32	97 3/8	97 9/16
Bangkok	Sh. p. tical	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8	1/10 1/8
B. Aires 1)	d. p. \$	45 5/8	45 27/32	45 9/16	45 7/8
Calcutta	Sh. p. rup.	1/5 15/16	1/5 31/32	1/5 15/16	1/6 1/10
Constantin.	Piast. p. £	885	907 1/2	900	920
Hongkong	Sh. p. \$	2/4 29/32	2/4 1/10	2/3 3/4	2/4 1/4
Lissabon 1)	d. per Mil.	2 13/32	2 13/32	2 1/8	2 7/16
Mexico 2)	d. per \$	26	26	25	27
Montevideo 1)	d. per \$	49 3/8	48 7/8	47 1/2	49 1/4
Montreal	\$ per £	4.80 3/8	4.79 3/4	4.78	4.80 3/8
R.d.Janeiro 1)	d. per Mil.	5 7/8	5 13/16	5 3/8	5 1/2
Shanghai	Sh. p. tael	3/1 25/32	3/2 1/10	3/1 1/2	3/2 3/8
Singapore	id. p. \$	2/4 5/32	2/4 5/32	2/4 3/32	2/4 5/32
Valparaiso 2)	peso p. £	41.70	43.95	42.80	43.80
Yokohama	Sh. p. yen	1/7 11/32	1/7 9/32	1/7 1/4	1/7 9/16

* Koersen der voorafgaande dagen. 1) Telegrafisch transfert. 2) 90 gd. 3) Nominaal.

ZILVERPRIJS 1)

GOUDPRIJS 2)

	Londen	N.York 2)		Londen
2 Febr. 1925	32 5/16	68 7/8	2 Febr. 1925	86/11
3 „ 1925	32 1/4	68 3/4	3 „ 1925	87/0
4 „ 1925	32 1/4	68 3/8	4 „ 1925	87/1
5 „ 1925	32 1/4	68 3/8	5 „ 1925	87/1
6 „ 1925	32 1/8	68 1/2	6 „ 1925	87/2
7 „ 1925	32 11/16	68 3/8	7 „ 1925	—
9 Febr. 1924	33 11/16	64 3/8	8 Febr. 1924	95/6
20 Juli 1914	24 15/16	54 1/8	20 Juli 1914	84/10

1) p. oz. stand. 2) Foreign silver. 3) p. oz. fine.

STAND VAN 'S RIJKS KAS.

De Minister van Financiën maakt bekend:

Vorderingen	2 Februari 1925	9 Februari 1925
Saldo bij Nederl. Bank...	f 11.615.544,67	f 2.236.109,98
Saldo bij betaalmeesters...	„ 3.974.415,06	„ 5.230.314,63
Voorschot op ult. Dec. 1924 aan de gemeenten op voor haar door Rijk te heffen gem. ink.bel. en opcenten op Rijksink.bel.	„ 75.914.262,36	„ 75.914.262,36
Voorsch. aan de koloniën	„ 9.511.067,92	„ 8.717.674,36
Voorsch. a. h. buitenland	„ 216.511.750,19	„ 215.923.305,23
Daggeldleeningen tegen onderp. v. schatk.papier	„ —	„ —
Verplichtingen.		
Voorsch. door de Ned. Bank Schatkistbilj. in omloop 1)	f —	f —
Schatkistprom. in omloop	„ 186.199.000,—	„ 183.476.000,—
Waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 99.890.000,—	„ 95.210.000,—
Zilverbons (met inbegrip v. de bedragen bij de betaalmeesters in kas).....	„ 22.027.112,—	„ 21.038.616,—
Door den Postch.- en Giro-kist gestort.....	„ 37.742.974,06	„ 36.719.217,—

1) Waarvan f 37.056.000 vervallen op of na 1 April 1927.

NEDERLANDSCH-INDISCHE VLOTTENDE SCHULD.

	31 Januari 1925	7 Februari 1925
Voorschot uit 's Rijks kas aan N.-I.	f —	f 389.000,—
Ind. Schatk.prom. in oml.	„ 70.000.000,—	„ 70.000.000,—
Voorsch. Jav.Bk. aan N.-I.	„ —	„ 5.436.000,—
Muntbiljetten in omloop	„ 37.555.000,—	„ 37.277.000,—
Ten voordeele v. N.-I. ge-l. boekt beleggingsgeld v. f. h. N.-I. muntfonds....	„ 6.388.000,—	„ 4.683.000,—
Totaal	f 109.155.000,—	f 117.785.000,—
Tegoeed v. N.-I. bij Jav.Bnk.	„ 3.804.000,—	„ —
Idem bij 's Rijks kas ..	„ 984.000,—	„ —

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 9 Februari 1925.

		Activa.	
Binnenl. Wis- sels, Prom., enz. in disc.	Hfdbk. f 44.327.627,38 Bijbnk. „ 23.633.757,11 Ag.sch. „ 41.332.823,16	f	109.294.207,65
Papier o. h. Buitenl. in disconto	—		—
Idem eigen portef. .	f 120.130.212,—		—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel. „	—		120.130.212,—
Beleeningen	Hfdbk. f 67.745.771,29 incl. vrsch. „ 10.845.219,18 in rek.-crt. „ 72.841.961,39 op onderp. Ag.sch. „ 72.841.961,39	f	151.432.951,86
Op Effecten.	f 149.134.651,86		—
Op Goederen en Spec. „	2.298.300,—		151.432.951,86
Voorschotten a. h. Rijk	—		—
Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.284.065,— Muntmat., Goud „ 448.227.258,19	f	504.511.323,19
Munt, Zilver, enz. „	17.440.679,59		—
Muntmat., Zilver „	—		521.952.002,78
Effecten	Belegging Res.fonds. f 5.654.290,92 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.997.982,13		9.652.273,05
Gebouwen en Meub. der Bank	—		5.212.500,—
Diverse rekeningen	—		92.688.923,77
		f	1.010.363.071,11
		Passiva.	
Kapitaal	—	f	20.000.000,—
Reservefonds	—		5.655.237,53
Bijzondere reserve	—		8.235.000,—
Bankbiljetten in omloop	—		902.700.855,—
Bankassignatiën in omloop	—		1.229.754,57
Rek.-Cour. saldo's: { Het Rijk f 4.323.483,02 Anderen „ 49.833.667,81			54.157.150,83
Diverse rekeningen	—		18.385.073,18
		f	1.010.363.071,11

Beschikbaar metaalsaldo f 329.937.388,22
Op de basis van 2/3 metaaldekking „ 138.319.836,14
Minder bedrag aan bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is. „ 1.649.686.940,—

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. Metaal-saldo	Dek-kings perc.
9 Febr. '25	504.511	17.441	902.701	55.387	329.937	54
2 „ '25	504.501	15.755	921.731	51.937	325.124	53
26 Jan. '25	504.543	14.103	892.988	77.096	324.208	53
19 „ '25	504.599	13.558	913.763	61.187	322.719	53
12 „ '25	504.523	13.104	931.565	58.270	319.201	52
5 „ '25	504.578	12.520	954.979	43.750	316.880	52
11 Febr. '24	581.717	10.130	1.010.923	23.437	384.380	57
25 Juli '14	162.114	8.228	310.437	6.198	43.521	54

Data	Totaal bedrag disconto's	Hier van Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Papier op het buitenland	Diverse rekeningen ²⁾
9 Febr. 1925	109.294	—	151.433	120.130	92.689
2 „ 1925	112.907	—	160.790	123.178	93.650
26 Jan. 1925	114.563	—	157.024	124.516	92.060
19 „ 1925	116.998	—	157.068	124.431	94.497
12 „ 1925	120.704	—	160.254	125.515	99.159
5 „ 1925	123.285	—	177.175	113.109	101.939
11 Febr. 1924	247.655	57.000	143.804	24.615	47.129
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	20.188	509

¹⁾ Op de basis van 2/3 metaaldekking. ²⁾ Sluitpost activa.

CURAÇOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Dis-conto's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse rekeningen ¹⁾	Diverse rekeningen ²⁾
1 December 1924	814	1.450	81	220	849	111
1 November 1924	812	1.424	83	186	832,4	86
1 October 1924	791	1.430	77	176	844	55
1 Septemb. 1924	794	1.364	79	268	734	76
1 Augustus 1924	609	1.272	81	250	840	104
1 December 1923	732	1.235	80	245	819	245

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Sluitpost der passiva.

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Circulatie	Andere opschb. schulden	Beschikb. metaal-saldo
7 Febr. 1925	186.000	—	280.500	75.000	114.900
31 Jan. 1925	185.750	—	276.500	90.500	112.350
24 „ 1925	186.250	—	276.000	99.000	111.250
3 Jan. 1925	133.500	52.319	280.871	87.831	112.856
27 Dec. 1924	133.647	52.810	276.780	99.868	111.902
20 „ 1924	133.655	52.821	278.382	101.904	111.175
13 „ 1924	133.280	52.952	281.141	101.594	110.432
9 Feb. 1924	149.628	63.918	264.029	77.798	146.029
10 Feb. 1923	158.585	58.923	263.818	104.542	144.254
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾

Data	Dis-conto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalb.	Beleeningen	Diverse rekeningen ¹⁾	Dek-kings-percentage
7 Febr. 1925	—	118.260	—	***	52
31 Jan. 1925	—	128.970	—	***	51
24 „ 1925	—	130.820	—	***	50
3 Jan. 1925	30.969	16.335	76.330	68.947	50
27 Dec. 1924	32.406	16.433	73.809	76.948	50
20 „ 1924	32.349	16.312	77.616	76.934	49
13 „ 1924	32.626	16.263	81.701	75.430	49
9 Feb. 1924	35.286	19.137	78.700	20.176	62
10 Feb. 1923	35.725	32.613	73.396	24.151	59
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 1/3 metaaldekking.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden ponden sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
4 Febr. 1925	128.573	125.465	282.879	27.000	234.139
28 Jan. 1925	128.570	124.456	281.240	27.000	231.935
21 „ 1925	128.572	124.843	283.498	27.000	234.422
14 „ 1925	128.569	126.133	287.110	27.000	238.312
7 „ 1925	128.564	127.563	293.022	27.000	244.471
31 Dec. 1924	128.560	128.296	295.025	27.000	248.111
6 Febr. 1924	128.081	125.881	279.845	27.000	235.335
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
4 Febr. '25	67.503	73.688	11.049	134.913	22.858	15 1/8
28 Jan. '25	50.038	73.991	22.550	107.271	23.863	18 1/8
21 „ '25	49.213	75.280	22.923	107.007	23.478	18
14 „ '25	50.979	74.386	11.659	117.866	22.186	17 1/8
7 „ '25	51.665	75.657	12.912	117.170	20.751	15 1/8
31 Dec. '24	68.580	103.600	8.511	165.779	20.014	11,5
6 Febr. '24	46.797	69.328	15.801	104.198	21.950	18,29
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 1/8

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposits.

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Goud	Waarv. in het buitenl.	Zilver	Te goed in het buitenl.	Buit. gew. voorsch. afd. Staat	Schat-kistbil-jetten ¹⁾	Wis-sels
5 Febr. '25	5.546	1.864	305	573	21.900	4.905	6.301
29 Jan. '25	5.546	1.864	305	574	21.200	4.892	5.906
22 „ '25	5.545	1.864	304	574	21.400	4.891	5.524
15 „ '25	5.545	1.864	304	573	21.500	4.890	5.981
8 „ '25	5.545	1.864	304	573	21.700	4.885	5.946
7 Febr. '24	5.541	1.864	297	576	23.100	4.607	3.604
23 Juli '14	4.104	—	639	—	—	—	1.541

Data	Waarvan op het buitenl.	Uitge-stelde Wissels	Beleeningen	Circulatie	Rekg. Courant Particulieren	Staat
5 Febr. '25	20	8	2.938	40.859	2.006	9
29 Jan. '25	19	8	2.950	40.516	1.966	46
22 „ '25	19	8	3.012	40.602	1.957	16
15 „ '25	21	8	3.012	40.797	1.978	15
8 „ '25	23	9	3.075	40.831	2.239	15
7 Febr. '24	25	13	2.475	39.174	2.446	15
23 Juli '14	24	—	718	5.911	943	400

¹⁾ In disc. genomen wegens voorsch. v. d. Staat a. buitenl. regeeringen.

DUITSCHER RIJKBANK.

Voornaamste posten in miljoenen Reichsmark.

Data	Goud	Daarvan bij buitenl. circ. banken 1)	Deviezen als gouddekking geldende	Andere wissels en cheques	Beleeningen
31 Jan. 1925	834,2	198,7	278,1	1.770,7	81,7
23 " 1924	813,1	198,7	271,0	1.607,7	7,4
15 " 1925	791,7	198,7	263,9	1.743,6	17,4
7 " 1925	780,6	198,7	260,2	1.883,5	8,2
31 Dec. 1924	759,6	207,1	253,2	2.064,1	17,0
23 " 1924	717,6	216,5	239,2	1.959,8	24,2
23 Juli 1914	1.356,9	—	—	750,9	50,2

Data	Effecten	Diverse Activa ²⁾	Circulatie	Rekg.-Crt.	Diverse Passiva	Schuld aan Rentebank
31 Jan. 1925	110,1	1.506,6	1.901,3	746,8	1.534,4	347,6
23 " 1924	110,0	1.747,6	1.550,0	990,2	1.612,6	378,4
15 " 1925	109,8	1.774,0	1.646,2	983,7	1.629,8	403,5
7 " 1925	109,9	1.757,5	1.799,8	897,0	1.616,3	432,1
31 Dec. 1924	78,0	1.654,4	1.941,4	820,9	1.570,6	456,5
23 " 1924	78,3	1.782,8	1.765,0	965,8	1.565,7	488,3
23 Juli 1914	330,8 ²⁾	200,4	1.890,9	944,-	40,0	—

1) Onbelast. 2) W.o. schatk. papier. 3) W.o. Rentebankscheine: 31, 23, 15, 7 Jan., 31, 23 Dec. resp. 186,4; 377; 328,2; 258,8; 145,1; 272,1 mill.

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in miljoenen francs.

Data	Metaal incl. buit. tent. saldi.	Beleeningen van tegoed in h. buitl.	Beleeningen van prom. d. provincien	Binnenlandsche wissels	Beleeningen	Voorschot aan den Staat	Circulatie	Rekg. Crt. Particulieren
5 Feb. '25	377	85	480	1.441	389	5.200	7.641	213
29 Jan. '25	377	85	480	1.545	332	5.200	7.648	258
22 " '25	376	85	480	1.504	350	5.200	7.623	278
15 " '25	376	85	480	1.518	343	5.200	7.747	184
8 " '25	376	—	—	1.520	379	—	7.746	274
24 Dec. '24	359	85	480	1.479	349	5.250	7.590	435
7 Feb. '24	365	85	480	1.276	358	5.300	7.533	173

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Goudvoorraad		Wettig betaalmiddel, Zilver etc.	Wissels	
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes		In herdisc. v. d. member banks	In de open markt gekocht
21 Jan. '25	2.944,7	1.795,3	138,7	202,8	306,2
14 " '25	2.953,0	1.790,0	138,7	261,8	323,9
7 " '25	2.950,9	1.775,1	124,4	264,4	341,0
31 Dec. '24	2.936,5	1.743,6	110,5	314,1	387,1
24 " '24	2.912,8	1.793,0	84,7	396,4	389,6
17 " '24	2.954,1	1.869,5	94,5	283,8	336,8
23 Jan. '24	3.151,7	2.156,1	119,9	540,8	276,0

Data	Belegd in U.S. Gov. Sec.	F. R. Notes in circulatie	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dekking-perc. 1)	Algem. Dekking-perc. 2)
21 Jan. '25	432,5	1.698,6	2.216,1	112,2	75,2	78,8
14 " '25	486,9	1.738,0	2.330,3	112,2	72,5	76,0
7 " '25	496,0	1.805,4	2.316,5	112,2	71,6	74,6
31 Dec. '24	540,2	1.862,1	2.310,7	112,0	70,4	73,0
24 " '24	537,9	1.941,7	2.311,2	112,0	68,4	70,5
17 " '24	564,2	1.871,5	2.256,3	112,0	71,5	73,9
23 Jan. '24	120,9	2.049,8	2.108,3	110,0	77,5	80,4

1) Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opeisbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. 2) Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. SYSTEEM.

Voornaamste posten in miljoenen dollars.

Data	Aantal banken	Disconto's en beleeningen	Beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
14 Jan. '25	736	13.123	5.557	1.720,3	18.344	4.853
7 " '25	736	13.106	5.555	1.702	18.289	4.849
31 Dec. '24	737	13.068	5.531	1.680	18.269	4.849
24 " '24	738	13.023	5.578	1.700	18.028	4.814
17 " '24	739	12.989	5.593	1.694	18.166	4.816
16 Jan. '24	762	11.877	4.495	1.434	15.559	4.112

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 9 Februari 1925.

Op de internationale fondsenmarkten viel als algemeen kenmerk een zekere lusteloosheid op te merken, welke zich veelal in een iets lager koerspeil heeft gemanifesteerd. Voor de beurs te Berlijn hebben meer in het bijzonder de moeilijkheden op de geldmarkt hiertoe bijgedragen. Deze zijn voornamelijk te voorschijn geroepen door de omvangrijke ultimo-engagementen, welke per einde Januari de verplichting tot opnemng van groote posities hadden doen ontstaan. Dientengevolge is daggeld tot 12 à 14 pCt. 's jaars en geld voor een maand tot 12 pCt. 's jaars gestegen. Het niet-officieele karakter van den termijnhandel heeft vermoedelijk ook remmend gewerkt in de richting van het vlot beschikbaar stellen van report-gelden. Definitieve regeling dezer aangelegenheid wordt echter in beurskringen niet voor 1 April a.s. verwacht. Er waren bovendien nog andere factoren, welke een ruime ontwikkeling van den beurshandel hebben tegengewerkt. In de eerste plaats waren het de onderzoekingen in de Barmat-affaire, welke steeds de dreiging van nieuwe onverkwikkelijke onthullingen met zich hebben gebracht. Ook het buitenland is hierdoor afgehouden van aankopen op de Berlijnsche beurs en het zijn juist deze aankopen geweest, welke gedurende Januari de zoo vaste houding van de fondsenmarkt in het leven hebben geroepen. Vervolgens was het de binnenlandsche politiek, welke nog steeds niet een zoodanige lijn aangeeft, dat de beurs met volle vertrouwen haar werkzaamheid kan ontplooiën.

De markt te Parijs heeft zich evenmin aan een gevoel van lusteloosheid kunnen onttrekken. Vooral in beleggerskringen heerscht nog de grootste ongerustheid, niet alleen ten aanzien van de fiscale maatregelen der regering — o. a. is het „bordereau de coupons” nog steeds het schrikbeeld van iederen effectenbezitter — doch ook ten opzichte van de waardevermindering van den franc. Het heeft in beurskringen geen gunstigen indruk gemaakt, dat de Bank van Frankrijk van zins is de in Madagascar en het Saargebied circulerende bankbiljetten naar Frankrijk terug te doen vloeien en te vervangen door biljetten, welke uitsluitend in de genoemde landstreken kracht van wettig betaalmiddel zullen hebben. Men ziet hierin een verkapt inflatie. Ook echter indien het tot scherpe creditrestrictie en verhooging van den discontovoet zou komen, zou de beurs ongunstig worden beïnvloed, reden, waarom men thans reeds op de mogelijkheid vooruitloopt en zijn aandacht grotendeels aan de z.g. „arbitrage-fondsen” besteedt.

Te Londen zijn in de meeste afdelingen de omzettingen van weinig beteekenis geweest. De beleggingsmarkt kan weliswaar niet flauw worden genoemd, doch heeft toch geenszins de levendigheid van enkele weken geleden te aanschouwen gegeven. Daarentegen heeft het nieuwe regeringsplan omtrent eventueelen steun aan binnenlandsche nijverheids-ondernemingen stimulerend voor sommige soorten gewerkt. Een dergelijke steun zal echter niet verkregen kunnen worden dan na het vervullen van tal van formaliteiten, die men elders in dit nummer uitvoerig vermeld vindt.

Te New York is een veel kalmer houding overheerschend geweest. De plotselinge en gevoelige daling van den graanprijs heeft niet nagelaten haar uitwerking te doen gevoelen, hoewel de kring van belanghebbenden in den laatsten tijd betrekkelijk klein is geworden. Men acht het dan ook waarschijnlijk, dat de fondsenmarkt spoedig niet al te veel aandacht meer aan verdere eventueele dalingen zal schenken, temeer, omdat de landbouwers de hooge opbrengst-prijzen van den laatsten tijd toch niet in hun geheel hebben ontvangen en een reactie voor deze klasse der bevolking derhalve slechts van particele beteekenis kan worden geacht. Daarentegen is de beurs wel eenigszins opgeschrikt door de plannen om een onderzoek in te stellen naar de prijsvorming op de markt voor ruwe petroleum. Voorloopig heeft men een afwachtende houding aangenomen, speciaal voor petroleumwaarden, welke zich echter over de gansche beurs min of meer heeft verspreid.

Ten onzent is het beursverloop voor de meeste afdelingen eveneens onbelangrijk geweest. Een uitzondering heeft de beleggingsmarkt gevormd, waar de omzettingen nog steeds van groote beteekenis zijn gebleven en waar, onder den invloed van de weder ruimer geworden geldmarkt, omvangrijke vraag naar binnenlandsche staatsleeningen heeft bestaan. Wat de buitenlandsche soorten betreft, zijn de omzettingen, b.v. voor Mexicanen, hier wel afgenomen, doch de grondtoon is vast gebleven. 6pCt. Ned. Werk. Schuld 1922: 103½, 103½; 4½ pCt. Ned. Werk. Schuld, 1917: 89½/16, 90½; 7 pCt. Ned. Oost-Indië: 102½, 102½/16; 5 pCt. Brazilië 1913, £ 20—100: 52½, 53½; Sao Paulo 97½, 97½.

De groep der *bankaandeelen* was weliswaar niet levendig, doch ook hier is de belangstelling, althans voor de hoofdsorten, vrij groot gebleven. De hoogst bereikte koersen konden niet steeds behouden blijven, doch de reactie is, stellig in verhouding tot de voorafgegane rijzing, zeer gering gebleven. Amsterdamsche Bank: 137, 139, 137½; Incasso Bank: 104¼, 105¼; Koloniale Bank: 178¼, 177¼, 178½; Ned. Handel Mij.: 124¼, 125¼; Ned.-Ind. Hand. Bank: 140¼, 139¼, 139; Rotterdamsche Bankvereniging: 75, 73, 74¼; Twentsche Bank: 115.

Voor *binnenlandsche industriële aandelen* is er weinig aandacht geweest. Alleen voor aandelen in kunstzijdefabrieken heeft enig animo bestaan, hetgeen ook tot uiting is gekomen in de aanvragen voor de aan de Amsterdamsche beurs geïntroduceerde aandelen „La Soie de Valenciennes”. Centrale Suiker: 117, 117½; Du Croo & Brauns: 13¼, 12½, 11, 12½; Feyenoord: 125, 124; Hollandia Melkprod. en Voeding: 130, 132¼, 130¼; Hollandsche Kunstzijde Industrie: 159, 160½, 163; Jurgens: 80, 79¾, 77¾; Ned. Gist- en Spiritusfabriek: 368, 370, 371; Ned. Kunstzijdefabriek: 356, 361, 363¼; Philips Gloeilampenfabriek: 319½, 313½; Rotterdamsche Droogdok Mij.: 177, 180, 179½; Verg. Touwfabrieken: 24¼, 23¼.

De *rubbermarkt* was kalm. Wel zijn hier enkele fluctuaties van beteekenis voorgekomen, hoofdzakelijk veroorzaakt door de wisselingen in den prijs van het ruwe product, doch per saldo is hier toch eenige vraag ontstaan, waardoor de koersen zich over het algemeen goed, zij het op een lager niveau, hebben kunnen handhaven. Amsterdam Rubber: 168½, 166¼; Ind. Rubber Comp.: 248, 241, 242½; Hessa Rubber: 190, 187½, 182; Java Caoutchouc: 128½, 126½, 129½; Ned.-Ind. Rubber en Koffie: 232½, 229, 224; Serbadjadi: 218¼, 215½, 214; Tjiboeni Tjip: 110, 109, 108½.

Tabakken waren uitermate stil; de berichten omtrent een groter aanvoer van zandblad uit oogst 1924 hebben weinig stimuleerend gewerkt. Men ziet ter beurze de komende voorjaarsinschrijvingen wel met vertrouwen tegemoet, doch de belangstelling van het publiek is te gering gebleven, dan dat dit in hoogere koersen tot uitdrukking kon worden gebracht. Deli Batavia: 365½, 368¼, 364, 366; Deli Maatschappij: 390¼, 387¼, 385½; Senembah: 393, 390½, 390.

De *petroleumafdeeling* heeft, vooral tegen het slot der berichtperiode, sterk den druk te weerstaan gehad van de hierboven reeds gereleveerde berichten omtrent een onderzoek naar de prijzen van ruwe petroleum. Vooral aandelen Koninklijke waren dientengevolge vrij sterk aangeboden. De overige soorten hebben een overeenkomstig verloop aangetoond. Dordtsche Petr. Ind.: 391, 382¼, 377; Geconsolideerde Petr.: 184, 181¼, 176¾; Koninklijke Petr. Mij.: 417½, 409¾, 405.

Scheepvaartandelen zijn geleidelijk afgebrokkeld, ondanks de iets betere berichten omtrent den toestand op de vrachtenmarkt. Op het verlaagde niveau is schuchter eenige vraag naar voren gekomen. Java-China-Japanlijn: 114¼, 113¼, 110¼; Holland-Amerika Lijn: 70¼, 69½, 69¼; Kon. Ned. Stoomb. Mij.: 77¼, 80½, 79¼; Mij. Zeevaart: 88, 91½; Stoomvaart Mij. Nederland: 161½, 162, 161¼.

De *suikermarkt* is vast geweest. De zeer geringe fluctuaties in de noteringen voor Cubasuiker en de stabiele verkoopprijs van de V.J.S.P. hebben het vertrouwen weder eenigszins doen terugkeeren. Voornamelijk aandelen H.V.A. bleken te zijn gezocht, waardoor een vrij aanmerkelijke koersverbetering kon intreden. Cultuur Mij. der Vorstenlanden: 158¾, 156¾, 158; Handels Verg. Amsterdam: 441¼, 443, 439¼, 448¾; Javasche Cultuur Mij.: 336, 332¼, 341; Ned.-Ind. Suiker Unie: 225, 227½, 221¼; Pugottan: 264, 255, 251½; Sindanglaet: 465 (ex div.), 467.

Mijnandaelen hebben sterke variaties te aanschouwen gegeven met, als resultaat, een aanmerkelijk lager niveau. Vooral aandelen Redjang Lejong hebben hieronder te lijden gehad. Billiton Mij., 1ste Rubr.: 469, 470, 464; Redjang, Lejong, Mijnbouw Mij.: 272½, 262½, 251½, 236; Siloengkang: 115, 120, 123, 112; Ned. Surin. Goud Mij.: 51, 40, 42¼.

De *Amerikaansche afdeeling* was vast; ook tegen het slot der berichtperiode heeft deze tendens zich ten volle kunnen handhaven. American Car & Foundry: 196, 199½, 201, 199¼; American Smelting & Ref. Cy.: 100, 99, 100½ (ex div.), 103¾; American Water Works: 178, 190, 193; Anaconda Copper: 90¾, 89¾, 93¼; Cities Service: 200, 204, 212; Studebaker: 1090, 1115; United States Steel: 123¼, 124¾, 125¼, 125¼; New York Ont. & W.: 26¼, 25½ (ex div.), 26¼, 25¼; Union Pacific: 149, 149¾; Wabash Railway: 23¼, 24¼, 24.

De *geldmarkt* is weder ruimer geworden; geld was ten slotte à 2¼ pCt. goed verkrijgbaar.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN. 10 Februari 1925.

Tarwe. Spraken wij in ons laatste overzicht van eenige reactie op de sterke stijging der prijzen der laatste weken, in de afgelopen week vond een scherpe daling plaats; vooral in Noord-Amerika, doch ook in Argentinië vielen de prijzen in snel tempo en het had er den schijn van, of ten slotte toch de markten veel en veel te sterk opgedreven waren en of een veel lager niveau zou moeten worden bereikt, om den toestand weer eenigszins in evenwicht te brengen. Om het prijsverloop duidelijk aan te geven wijzen wij er op, dat te Chicago de Mei-termijn op 5 Januari nog 1,74¼ noteerde en dat de markt toen bijna dagelijks steeg, tot op 28 Januari de markt sloot op 2,05. De prijs van boven \$ 2 kon evenwel niet lang gehandhaafd blijven, doch op 4 Febr. was de slotnotering nog 1,99¼. Toen werd evenwel de aandrang tot verkoopen zoo sterk, dat de prijs in twee dagen bijna 13 dollarcent n.l. tot 1,86¼ terugliep. Een herstel vond plaats op 7 Februari tot 1,90¼ en op 9 Februari is de markt op 1,90¼ gesloten. Te Winnipeg waren de schokken nog heviger, n.l. een hausse van 5—28 Januari van \$ 1,84¼ tot 2,19¼ en een daling van 4—6 Februari van 2,08¼ tot 1,92¼. Daarna vond een herstel plaats, zoodat op 9 Februari de slotkoers was 2,00¼. In Argentinië was er een stijging van 8—28 Januari van 15,20 tot 18 en een daling van 2—5 Februari van 17,85 tot 17,10, gevolgd door een herstel tot 17,40.

Door de geweldige afmetingen der speculatie is het meer dan ooit moeilijk, den toestand te overzien; ongetwijfeld is er veel te zwaar à la hausse gespeculeerd en uit de Staten komen er becijferingen, waaruit zou blijken, dat gezien de behoeften van Europa en de groote afmetingen van de Argentijnsche en Australische oogsten, er in de Staten toch nog een ruim overschot zou overblijven aan het eind van het oogstjaar. Dit wordt door anderen betwijfeld en inderdaad zal men er mede rekening moeten houden, dat als straks de groote uitvoer uit de exportlanden van het Zuidelijk Halfrond afneemt, de Staten voornamelijk de aanvulling zullen moeten leveren en meer dan in de laatste weken zullen moeten bijdragen tot de voorziening van Europa.

Op de Europeesche markten is men sterk onder den indruk gekomen van de flauwe stemming op de Amerikaansche markten en de omzet verminderde sterk. Toch hielden de markten zich in Europa beter dan in Amerika, wat in zoverre niet te verwonderen was, daar de prijzen in Amerika ver boven de Europeesche pariteit gestegen waren. De daling op de termijnmarkt in Liverpool was aanmerkelijk geringer dan in Chicago en ook ten onzent kwamen er vooral ook uit Duitschland telkens weer koopers om van de verlaagde prijzen te profiteren. In Engeland zou Rusland nog eenige verdere inkoop van meel gedaan hebben. Bovendien vermeldde de dagbladders een bericht, dat in totaal Rusland circa 500.000 tons tarwe, of overeenkomstige hoeveelheid meel zou moeten importeerden. Dit zou, indien het juist zou blijken, verdere groote verschepingen noodzakelijk maken en ofschoon ruime hoeveelheden tarwe de laatste twee weken naar Europa afgeladen werden, zouden deze toch niet, of slechts nauwelijks, voldoende zijn. Men moet evenwel zulke schattingen onder de grootste reserve aannemen en ook de hoegroetheid van de tot nu werkelijk door Rusland gekochte voorraden worden te verschillend opgegeven, dan dat wij ons aan het noemen van cijfers zouden wagen.

Gezien dat Indië aan het eind van zijn oogst is, zijn de verschepingen van tarwe van dat land merkwaardig ruim. Ook de berichten van Indië betreffende den nieuwen oogst zijn gunstig, en ook de andere Staten van het Zuidelijk Halfrond melden slechts goede berichten, behalve dat er in Zuid-Australië te zware regens gevallen zijn.

Wij hebben ook deze week eenige berichten gelezen over ingrijpen van sommige regeeringen om verdere stijging van de prijzen te voorkomen. In de Staten, zou men volgens sommigen een exportverbod willen heffen, maar het lijkt ons wel zeer onwaarschijnlijk, dat men daartoe zou overgaan. Mocht men er toe besluiten, dan zou Europa ontegenzeggelijk veel te kort komen, daar Argentinië en Australië tezamen niet voldoende voor Europa's broodvoorziening kunnen zorg dragen.

In Frankrijk heeft de regeering, het plan, den handel bij de wet te verplichten, hun voorraden op te geven. Mochten die te gering zijn, dan zou de regeering zelf de import ter hand nemen. Vreemd doet het daarnaast aan, dat een thans in Frankrijk ladende lading buitenlandsche tarwe naar Griekenland wordt verkocht. De prijs van tarwe in Frankrijk moet dan wel aanmerkelijk onder de pariteit van andere Europeesche markten zijn.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Aires		
	Tarwe Mei	Mais Mei	Haver Mei	Tarwe Febr.	Mais Febr.	Lijnzaad Febr.
7 Feb. '25	190 7/8	134 3/4	60 7/8	17,15	11,15	24,50
31 Jan. '25	202 3/4	135 1/8	63 7/8	17,91	11,10	25,45
7 Feb. '24	111 3/8	81 3/8	49 1/4	10,70	10,05	19,85
7 Feb. '23	120 1/2	75 7/8	45 1/2	11,75 ¹⁾	9,30 ¹⁾	19,40 ¹⁾
7 Feb. '22	128 3/4	58 1/8	40 1/4	13,40	8,05	22,05
20 Juli '14	82	56 3/8	36 3/8	9,40	5,38	13,70

1) Per Maart.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	9 Febr. 1925	2 Febr. 1925	11 Febr. 1924
Tarwe*	19,50	20,25	12,50
Rogge (No. 2 Western) ..	17,10	18,20	10,30
Mais (La Plata)	249,—	257,—	227,—
Gerst (48 lb. malting) ...	272,—	279,—	216,—
Haver (38 lb. white clipp.) ¹⁾	14,— ⁴⁾	14,20 ⁴⁾	10,50
Lijnkoeken (Noord-Ameri- kav van La Plata-zaad) ¹⁾	14,10	14,50	14,35
Lijnzaad (La Plata) ³⁾	530,—	530,—	460,—

1) per 100 KG. 2) per 2000 KG. 3) per 1960 KG.
*No. 2 Hard/Red Winter Wheat. 4) Canada No. 3.

AANVOEREN in tons van 1000 KG.

Artikelen	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	1/7 Febr. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeensk. tijdvak 1924	1/7 Febr. 1925	Sedert 1 Jan. 1925	Overeensk. tijdvak 1924	1925	1924
Tarwe	19.243	82.932	62.723	—	—	635	82.932	63.358
Rogge	2.597	4.203	43.301	—	—	1.725	4.203	45.026
Boekweit	—	2.035	3.919	—	—	—	2.035	3.619
Mais	22.224	97.050	75.500	6.932	14.822	11.813	111.872	87.313
Gerst	4.446	18.348	26.638	200	800	8.075	19.148	34.713
Haver	857	6.443	26.265	—	150	—	6.593	26.265
Lijnzaad	1.037	24.054	5.558	260	4.449	4.926	28.503	10.484
Lijnkoek	5.850	28.922	14.249	—	—	450	28.922	14.699
Tarwemeel	2.553	16.394	20.517	204	3.301	410	19.695	20.927
Andere meelsoorten	285	1.511	770	—	—	—	1.511	770

De rogge-markt volgde in hoofdzaak de beweging van tarwe. Op den lageren prijs was er iets meer kooplust, maar de meeste Europeesche markten zijn nog niet op de Amerikaansche prijzen.

Zoowel in Hamburg als in Rotterdam zijn de voorraden rogge sterk geslonken, daar de consumptie vrij regelmatig kocht en de aanvoeren beperkt blijven. Stoomende partijen bleven evenwel tamelijk op de markt drukken.

Mais is al evenmin vast geweest. Dit artikel heeft evenwel in Amerika al heel weinig de bewegingen van tarwe gevolgd en ofschoon de voorraden nog zijn toegenomen is de ondergrond tamelijk vast. De aanvoeren beginnen af te nemen, maar gezien dat de zichtbare voorraad toenam, moet de consumptie in de Staten wel zeer onvoldoende opnemen.

In Europa was de vraag voor mais gering en ofschoon er slechts zeer weinig ladingen Platamaïs werden aangeboden, was er geen enkele markt, die trachtte te koopen. De prijzen liepen terug, zoowel voor ouden oogst, als voor nieuwen oogst La Platamaïs. Vooral voor den nieuwen oogst was er meer aandrang tot verkoopen, waartegenover bijna geen kooplust stond, vooral daar Zuid-Afrika zeer sterk aan de markt was voor verlading gedurende den zomer. De oogstberichten uit Argentinië waren gunstig, zoodat een zeer voldoende oogst tegemoet gezien wordt.

Gerst daalde met tarwe en ofschoon het zich later wel herstelde, was toch de stemming te weifelend dan dat veel zaken tot stand konden komen. De verschepingen hadden in hoofdzaak van Noord-Amerika en voornamelijk naar Duitschland plaats, terwijl naar Engeland en Nederland slechts geringe hoeveelheden werden afgeladen.

Haver was eveneens flauwer, maar de prijsverlaging was toch niet van zeer grootte afmetingen. Onder invloed van de zeer onzekere markten voor andere graansoorten was ook voor dit artikel de omzet gering.

SUKER.

Over het algemeen waren de verschillende suikermarkten deze week prijshoudend gestemd.

In New York fluctueerden de prijzen zeer weinig, hetgeen uit ondervolgende cijfers blijkt:

	Sp. C.	Mrt. Mei	Juli	Sept.
Slot voorafgaande week	4.62	2.83	2.97	3.12
Opening verslagweek	4.65	2.89	3.02	3.18
Slot verslagweek	4.62	2.83	2.96	3.12

De ontvangsten in de Atlantische havens der V. S. bedroegen deze week 66.550 tons, de versmeltingen 51.000 tons (tegen 64.000 in 1924) en de voorraden 56.000 tons.

In prompte Cubasuiker kwamen belangrijke afdoeningen — ook naar Engeland — tot stand. De prijzen fluctueerden nogal gedurende de afgelopen week; aanvankelijk werd 2,84 c. c. & fr. New York betaald, in het midden der week 2,91 c., waarna de prijs na een daling tot ongeveer 2,75 c. weer opliep tot 2,84 c. Fabrikanten op het eiland blij-

ken tamelijk gereserveerd, vooral waar Engelsche raffinadeurs nog steeds in de markt blijven, zonder evenwel geneigd te zijn hogere prijzen te betalen.

De laatste C u b a-statistiek is als volgt:

	1925	1924	1923
	Tons	Tons	Tons
Weekontvangsten 31 Jan. '25 ..	181.234	156.584	165.526
Tot. sedert 1 Dec. '24-31 Jan. '25.	730.325	607.848	660.912
Aantal werkende fabrieken....	170	165	164
Weekexport 31 Jan. 1925.....	106.680	100.739	80.835
Totaal 1-31 Jan. '25	436.434	367.226	387.677
Totale voorraad op 31 Jan. '25.	293.891	240.622	274.135

Czarnikow geeft de zichtbare voorraden met de volgende cijfers:

	1924/25	1923/24	1922/23
	Tons	Tons	Tons
Duitschland 1 Jan. '25	1.021.000	1.012.000	1.002.000
Tsjechoslowakije 1 Jan. '25 ..	769.000	546.000	470.000
Frankrijk 1 Jan. '25	468.000	291.000	240.000
Nederland 1 Dec. '24	198.000	124.000	185.000
België 1 Nov. '24	62.000	51.000	51.000
Engeland 1 Jan. '25	172.000	164.000	312.000
Totaal (Europa) ..	2.600.000	2.188.000	2.260.000
V.S. Atlant. havens 4 Febr. '25	56.000	68.000	47.000
Cuba alle havens 31 Jan. '25 ..	294.000	240.000	276.000
„ binnel. 17 Jan. '25	186.000	207.000	196.000
Totaal ..	3.226.000	2.703.000	2.779.000

Op Java vonden verdere belangrijke verkoopen door de V.I.S.P. plaats tot f 10 1/2 voor Superieur, f 9 1/2 voor No. 16 en hooger en f 9 1/2 voor Muscovados, waarna producenten zich uit de markt terugtrokken. Disponibele witte suiker werd afgedaan tot f 13 1/2 olopend tot f 13 1/2.

Hier te lande bleef de markt bijna de geheele week prijshoudend gestemd. In het begin der week werd Mei tot f 20 1/2 en Augustus tot f 20 3/4 afgedaan, welke prijzen opliepen tot f 20 1/2 wegens uitgebreiden kooplust. Daarna kalmeerde de stemming en werd ten slotte voor Maart, Mei en Augustus f 20 1/2 tot 5/8 betaald. De waarde voor December bewoog zich tusschen f 20 1/2 en f 20 1/2.

De omzet bedroeg deze week 4900 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Maart	Londen			New York 96 pCt. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java's f.o.b. per Mei/Juni	Cuba's 96 pCt. c.i.f. Febr./Maart	
9 Febr. '25	f 20 1/2	Sh. 36/6	Sh. 17/6	Sh. 14/-	\$ cts. 4,62
2 „ '25	„ 20 5/10	36/6	17/6	14/-	4,65
9 Febr. '24	„ 35 7/8	64/9	28/-	29/-	7,16
9 Febr. '23	„ 26 3/4	56/9	20/6	19/-	5,78
4 Juli '14	„ 11 13/32	18/-	—	—	3,26

KATOEN.

Noteering voor Loco-Katoen.
(Middling Uplands.)

	6 Febr. 1925	30 Jan. 1925	23 Jan. 1925	6 Febr. 1924	6 Febr. 1923
New York voor Middling ...	24,25 c	23,90 c	23,45 c	34,35 c	28,65 c
New Orleans voor Middling	24,10 c	23,75 c	23,25 c	34,— c	28,38 c
Liverpool voor Middling ...	13,28 d	12,92 d	12,87 d	19,72 d*	16,— d*

*) Voor fully middling ouden Standaard.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. f.
(In duizenttallen balen).

	1 Aug. '24 tot 30 Jan. '25	Overeenkomstige periode	
		1923-'24	1922-'23
Ontvangsten Gulf-Havens.	7203	5481	4607
„ Atlant. Havens			
Uitvoer naar Gr. Brittannië	1827	1374	1067
„ „ 't Vasteland etc.	2826	2140	1926
„ „ Japan	603	441	344

Voorraden.
(In duizenttallen balen).

	30 Jan. '25	Overeenkomstig tijdstip	
		1924	1923
Amerik. havens	1488	874	913
Binnenland	1302	936	1141
New York	195	166	70
New Orleans	413	207	208
Liverpool	696	520	469

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons,
Manchester, d.d. 4 Februari 1925.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn in de afgelopen week wat vaster geworden, speciaal ten gevolge van „professional” en speculatieve belangen. De verzending van katoen blijft geregeld plaats vinden en de ontvangsten be- dragen in de havens dan ook reeds bijna twee miljoen balen meer dan verleden jaar. De uitvoeren naar Groot-Brittannië zijn thans reeds meer dan een half miljoen balen en naar het Continent meer dan 630.000 balen grootter dan verleden jaar, doch daar staat tegenover, dat Frankrijk en Japan dit jaar meer dan 300.000 balen minder opgenomen hebben. De positie van Egyptische soorten wordt sterker en er is vandaag een nieuwe recordprijs voor dit seizoen in Liverpool behaald, daar Fully Good Fair Sakel 33,65 d. per lb. noteerde. De voorraden in Alexandrië zijn ongeveer even groot als een jaar geleden.

Amerikaansche garens worden beter gevraagd en de stijging van het ruwe materiaal heeft flinke zaken in cops ten gevolge gehad. Producenten van grove, medium en de fijnere Amerikaansche nummers hebben meer omgezet, al zijn de prijzen niet voor allen bevredigend. In verschillende gevallen werden er flinke hoeveelheden geboekt en de stemming was gisteren beter dan sedert geruimen tijd het geval is geweest. Spinner's prijzen kunnen echter met de verhoogde katoennoteringen geen gelijken tred houden, waardoor margins natuurlijk te lijden hadden. Men verwacht bijna algemeen, dat het voorstel van de Master's Federation om den werktijd weer in te krimpen en zoodoende de productie te verminderen, voldoende gesteund zal worden. Getwijnde garens worden slechts matig gevraagd, zoowel voor het binnenland als voor export, doch biedingen zijn over het algemeen te laag en er wordt slechts weinig geboekt. Door de exhorbitant hoge prijzen van het ruwe materiaal, gaat er in Egyptische garens slechts weinig om. Enkele flinke zaken, waarover men reeds sedert enkele dagen in onderhandeling was, zijn deze week geboekt.

Hetzij ten gevolge van de verandering in den loop van katoenprijzen, dan wel om eenige andere reden, is de stemming in de doekmarkt niet meer zoo lusteloos als de laatste twee weken; inderdaad is de toon zelfs meer optimistisch dan sedert het begin van het jaar het geval geweest is. Ongetwijfeld valt er dan ook een verbetering van de vraag te constateeren. Indië begint meer belangstelling te toonen, hoewel de biedingen van Karachi, Madras en Bombay in vele gevallen te laag zijn; Calcutta toont echter nog weinig teeken van leven. China begint ook meer leven te toonen en zendt aanvragen voor stapels. Ondanks dezen algemeen verbeterden toon, zijn er echter nog niet veel meer zaken geboekt, daar prijzen van Amerikaansch goed in overeenstemming met die van Amerikaansche katoen gestegen

zijn. Door de buitensporige prijzen van Egyptische garens, is de toestand voor Egyptisch doek nog zeer teleurstellend.

28 Jan. 4 Feb. Oost. koersen. 27 Jan. 3 Feb.

Liverpoolnoteringen. T.T. op Indië 1/6 1/5 1/8
F.G.F. Sakellaridis 31,75 33,65 T.T. op Hongkong 2/3 2/3 1/8
G.F. No. 1 Oomra 9,60 10,35 T.T. op Shanghai 1) 3/1 3/4

1) Feestdag.

KOFFIE.

Ook over de afgelopen week valt niet veel nieuws te berichten. De markt vertoont nog steeds het beeld, dat zij reeds sedert meer dan twee maanden te aanschouwen geeft, namelijk dat van onzekerheid en gebrek aan vertrouwen. De onzekerheid komt in de eerste plaats tot uiting in den loop der prijzen aan de termijnmarkten, alwaar, vanaf het oogenblik, waarop de plotselinge teruggang van November l.l. tot stilstand kwam, een klein herstel telkens na verloop van eenige dagen gevolgd werd door eene bijna even korte periode, waarin de noteringen weder iets afbrokelden. Zoo ook in de laatste acht dagen. In den aanvang liepen de prijzen langzaam doch regelmatig iets op en daarna zakten zij, zoodra Brazilië iets verlaagde kost- en vrachtofferten zond, dadelijk weder in. En gebrek aan vertrouwen spreekt duidelijk uit de nog altijd allerwegen door de consumptie gevoerde politiek van terughouding. Het bestaan dier politiek wordt bewezen door de cijfers der afleveringen in Europa en in de Vereenigde Staten van Noord-Amerika. Volgens de statistiek van de Firma G. Duuring & Zoon te Rotterdam waren de afleveringen:

In Europa In de Ver. St. Totaal
van N. Am.

In Januari 1925 719.000 bn. 893.000 bn. 1.612.000 bn.
„ „ 1924 900.000 „ 1.087.000 „ 1.987.000 „

zijnde eene vermindering tegen verleden jaar van 375.000 bn. of ongeveer 19 pCt. Aangezien gebleken is, dat het totale verbruik tot nu toe door de hooge prijzen nog niet geleden heeft, doch integendeel in het afgelopen jaar zelfs nog is vooruitgegaan, moet worden aangenomen dat het voor Januari ontbrekende geput is uit de onzichtbare voorraden, dat zijn die, welke zich reeds in handen der branders bevinden of in elk geval niet meer controleerbaar zijn, en die nooit zijn te schatten. Hoe lang deze voorraden nog invloed zullen kunnen uitoefenen, valt natuurlijk niet geen mogelijkheid te zeggen, doch de ondervinding heeft wel geleerd, dat zij in tijden, zooals er nu weder een wordt door-gemaakt, ten slotte altijd grooter blijken te zijn dan aanvankelijk wordt aangenomen.

Van een terugloopen der prijzen kan echter bij disponibel nog volstrekt niet worden gesproken. Eer is het tegenover-gestelde het geval en hoewel de officieele notering van Superior Santos op de Rotterdamsche markt deze week onveranderd 76 ct. bleef en die van Robusta 64 ct., wordt voor mooie Extra Prime Santos reeds 82 à 84 ct. gevraagd en voor de beste Robusta 66 à 67 ct., alles per 1/2 KG. Santos-koffie is ten gevolge van de bekende maatregelen van Brazilië om den prijs kunstmatig hoog te houden, ten slotte aangeland op eene waarde, die volstrekt niet meer in verhouding staat tot die der andere soorten. De zooveel betere gewassen Centraal Amerikaansche en West-Indische Koffie's staan bij prijzen van 82 à 90 ct., al naar kwaliteit, tegenover Santos in pariteit veel lager dan ooit het geval is geweest en de goedkoopere Koffie's als Robusta en de gecultiveerde Afrikaansche soorten (Novo Redondo en dergelijke) staan met 65 à 67 ct. voor de beste merken eveneens in verhouding te laag. Wanneer hierin verbetering zal komen, en of dit dan geschieden zal door daling van de Santos-waarde of door stijging van de prijzen der andere soorten, valt natuurlijk vooruit niet te zeggen, doch wenschelijk ware het zeker, dat op de eene of de ander wijze aan dezen abnormalen toestand een einde kwam.

De termijnnoteringen aan de ochtend-call waren te:

	Rotterdam (Santos-contract) basis Good				Amsterd. (Gemengd contract) basis Santos Good			
	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
10 Febr. 60 1/4	57 3/8	53 3/8	51 7/8	57 1/4	55 1/4	51 3/8	50 3/8	
3 „ 61 1/4	58 3/4	55 1/2	53 1/2	59	56 3/8	53	50 3/8	
27 Jan. 62	59 1/4	56 1/4	54 1/4	59	56 7/8	53 3/8	51 3/8	
20 „ 61 1/8	58 7/8	56 3/8	54 3/8	58 3/8	56 3/8	53 7/8	51 3/8	

De slot-noteringen te New York van het aldaar geldende gemengd contract (basis Rio No. 7) waren:

	Mrt.	Mei	Sept.	Dec.
9 Febr.	\$ 20,60	\$ 19,04	\$ 16,90	\$ 16,28
2 „	„ 21,13	„ 19,65	„ 17,65	„ 16,95
26 Jan.	„ 20,61	„ 19,35	„ 17,58	„ 17,08
19 „	„ 20,74	„ 19,55	„ 17,85	„ 17,40

Volgens alhier ontvangen bericht is vanaf 15 Januari l.l. van Robusta Koffie, die de laatste jaren te New York voor levering op de termijnmarkt was uitgesloten geweest, de gewassen soort aldaar weder leverbaar gesteld voor contracten per Februari 1926 en later. Voor de waarde-bepaling is zij ingedeeld in de klasse van de Brazilioorten (behalve Santos) en van Suriname-koffie.

Robusta, de soort die zoo goed als alleen in Nederlandsch Oost-Indië geteeld wordt, vond sedert de uitsluiting op de termijnmarkt te New York, haren weg hoofdzakelijk naar Nederland en gedeeltelijk (doch dan meestal voor Nederlandsche rekening) naar andere Europeesche havens. Niet onwaarschijnlijk is het, dat de hierboven vermelde maatregel van New York aanleiding zal worden tot uitbreiding van den aanvoer aldaar, en dat dit dan, althans ten deele, geschieden zal ten koste van den aanvoer in Nederland, is wel bijna zeker.

Rotterdam, 10 Februari 1925.

(Mededeeling van de Vereniging voor den Goederenhandel te Rotterdam.)

Noteeringen en voorraden in Brazilië.

Data	te Rio		te Santos		Wisselkoers te Rio op Londen
	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 7 ¹⁾	Voorraad (In Balen)	Prijs No. 4 ¹⁾	
9 Febr. 1925	256.000	39.150	1.712.000	42.000	5 ¹¹ / ₁₆
2 Febr. 1925	299.000	38.600	1.642.000	41.500	5 ⁷ / ₈
26 Jan. 1925	358.000	38.400	1.681.000	41.700	5 ⁵⁹ / ₆₄
9 Febr. 1924	158.000	22.275	641.000	25.500	6 ⁷ / ₈

¹⁾ In Reis.

Ontvangsten uit het binnenland van Brazilië in Balen.

Data	te Rio		te Santos	
	Afgeloope week	Sedert 1 Juli	Afgeloope week	Sedert 1 Juli
7 Febr. 1925....	33.000	2.600.000	182.000	6.482.000
7 Febr. 1924....	55.000	2.533.000	212.000	6.197.000

Statistiek der firma G. Duuring & Zoon.

Zichtbare voorraad op 1 Februari 1925 in duizenden balen.

	1925	1924	1923	1922	1921
Voorraad in Europa..	1.583	1.340	2.122	1.740	2.000
Stoomend (Brazilië ..	452	776	631	901	480
n. Europa (Oost-Indië.	37	37	11	28	—
	2.072	2.153	2.764	2.669	2.480
Voorraad Ver. Staten	705	662	820	1.386	1.647
Stoomend naar Ver. Staten } Brazilië ..	407	426	582	438	712
	3.184	3.241	4.166	4.493	4.839
Voorraad in Rio	305	228	1.349	1.896	421
„ „ Santos..	*1.736	705	2.199	2.847	3.479
„ „ Bahia ..	31	46	25	53	38
Totaal	5.256	4.220	7.739	9.289	8.777
Op 1 Januari	5.384	4.467	7.980	9.403	8.765
	1924	1923	1922	1921	1920
Op 1 Juli	5.071	5.340	8.639	8.750	6.750

* Voorraad in Paulo.

THEE.

In de afgelopen week gaf Londen wederom een zwakere tendens van de theemarkt te zien en waren de prijzen van ½—1 d. lager. Vooral de Javathee-veiling van jl. Donderdag te Londen had een zwak verloop. De ordinaire theesoorten hadden de zwakste markt en er werden vele partijen teruggetrokken. De aanvoeren te Londen blijven abnormaal groot voor dezen tijd van het jaar. De Britsch-Indische oogst bedroeg tot ultimo December 326¼ miljoen lbs. tegen 327 miljoen lbs. in 1924. Van een veel grooteren oogst, die ook grootere afschepingen wettigt, is dus geen sprake. Intusschen is toch de voorraad thee in entrepôt in Londen zoodanig gestegen, dat er voorloopig geen aanleiding bestaat voor hogere markten. Die voorraden te Londen bedroegen op ultimo Januari ruim 213 miljoen lbs. tegenover 170 miljoen lbs. op hetzelfde tijdstip van verleden jaar. Er valt dus een toename te constateeren van 43 miljoen lbs. Hier in Amsterdam was de markt in de afgelopen week stil, al was er ook levendige belangstelling voor de verkoop van 1500/2 kistjes beschadigde China-thee, die uit hoofde van de daarop verleende moderatie van invoerrechten wel in hoofdzaak voor binnenlandsch verbruik zullen zijn gekocht. De theeveiling van 19 Februari

a.s. zal nu ruim 17.000 kisten N.-I thee omvatten en zal het verloop hier veiling zeer veel afhangen van de houding welke Londen in deze week te zien zal geven.

Amsterdam, 9 Februari.

RUBBER.

Aangezien de gemiddelde prijs gedurende de maanden November/December/Januari ten slotte nog iets onder 1 s. 6 d. is gebleven, werd het percentage van de rubberproductie, toegestaan volgens de bepalingen van het Stevenson Scheme van 50 op 55 pCt. gebracht, voor de volgende drie maanden, ofschoon algemeen met 10 pCt. vermeerdering werd gerekend.

De markt opende daardoor zeer vast, doch toen bleek, dat de kooplust der consumenten uitbleef, werd de stemming spoedig flauwer.

De slotnoteeringen luiden:

		einde voorafgaande week
Crêpe	Februari 98½ ct.	98½ ct.
„	Febr./Maart 98½ „	98½ „
„	April/Juni 96 „	95½ „
„	Juli/Sept. 93 „	93½ „

10 Februari 1925.

KAPOK.

(Opgave van de Makelaars Gebrs. van der Vies, Amsterdam.)
Kapakstatistiek op 31 December 1925.

Importeurs:	Voorr.		Aanv.		Verk.		Voorr.	
	1925	31 Jan.	31 Jan.	31 Jan.	31 Jan.	31 Jan.	31 Jan.	op
H. G. Th. Crone.....	—	672	672	—	—	—	—	—
Van Eeghen & Co.....	—	141	141	—	—	—	—	—
N.V. Handel en Cultuur Mij: v/h. Smidt & Amesz q.q. Edgar & Co's Handel Mij. Soerabaja	141	2020	813	1348	—	—	—	—
Int. Hand. & Cred. Mij. IHEC	—	752	724	28	—	—	—	—
Jacobson v. d. Berg & Co...	—	2088	2088	—	—	—	—	—
Koning, Teves & Co.	—	59	59	—	—	—	—	—
Landb. Mij. „Geboegan”...	—	100	40	60	—	—	—	—
Maintz' Productenhandel...	84	1344	1428	—	—	—	—	—
Mirandolle, Voutte & Co...	121	1548	1240	429	—	—	—	—
Tiedeman & van Kerchem.	—	134	134	—	—	—	—	—
Weise & Co.....	279	305	191	393	—	—	—	—
Order.....	1378	750	608	1520	—	—	—	—
	2003	9913	8138	3778	—	—	—	—

VERKEERSWEZEN.
VRACHTENMARKT.

Ofschoon de kolenbevrachting van Amerika op bescheiden voet voortging, bleken de reederijen voor deze transporten niet veel interesse te hebben en wijdten zij meer aandacht aan de in vergelijking hogere graanvrachtprijzen. Wat Europa betreft werd nog steeds alleen naar de Middellandsche Zee afgesloten en wel per Februari naar West-Italië tegen \$ 3,20 en naar Marseille tegen \$ 3,40. Tegen het einde der week konden echter de vrachten worden verbeterd tot minstens \$ 3,60. Naar Zuid-Amerika vonden geen afsluitingen plaats.

De graanvrachtenmarkt van Amerika was voor het grootste gedeelte der week kalm en vast en terwijl de vrachtprijzen voor belading Februari een aanmerkelijke stijging vertoonden, zijn die voor de latere termijnen bijna onveranderd. Er was alleen vraag naar de Middellandsche Zee. Van de Range werd tot 21 cents per 100 lbs., basis 1 haven West-Italië, betaald per Februari, terwijl voor Maartbelading 18½ cents, basis 1 loshaven, werd betaald voor booten van handige grootte en 18¼ voor groote booten. Op deze basis kunnen nog meer afsluitingen worden gedaan. De Gulf betaalde 5/- per qtr. voor een boot met 25 Februari cancelling naar de Middellandsche Zee, terwijl een groote boot per begin Maart de bijzonder goede vracht van 24 cents per 100 lbs. naar Venetië direct heeft kunnen belingen. Over het geheel bracht deze markt een teleurstelling teweeg; de hoop op een algeheele verbetering gedurende deze week werd niet bewaarheid ten gevolge van de prijsdaling der tarwe.

In de suikermarkt van West-Indië is weinig verandering gekomen. Van Cuba werd een 6000 tonner afgesloten naar U. K./Continent per Februari tegen 21/- en werd voor Februari/Maart 21/- betaald. Er heerscht nog steeds een schaarschte aan orders voor kleine booten van ongeveer 3000 tons van San-Domingo en Cuba, maar 23/9 is aangeboden voor booten van ongeveer 3000 tons per Februari/Maart naar de gebruikelijke range van loshavens. Een afsluiting van een kleine lading van ongeveer 3600 tons werd

gerapporteerd naar Japan per Februari tegen \$ 6,25, doch dit werd nog niet bevestigd.

Evenals de andere graanmarkten vertoont ook die van de North Pacific geen verbetering en afsluitingen in alle richtingen zijn bijzonder gering; de tonnage is schaarsch en er zijn bijna geen definitieve orders. De vrachten blijven op ongeveer 35/-, terwijl voor bijlading het vrachtidee 32/6 is. Lumber orders zijn nog in de markt naar Australië tegen \$ 15,50 per Maart/April en naar de Atlantische staten tegen \$ 15 per denzelfden termijn.

De markt van de River Plate is stil en zoo lang de graanprijzen in Argentinië op het huidige peil blijven zal het moeilijk zijn hier zaken te doen. Aan den anderen kant blijft de tonnage zich ophoopen en ofschoon 1 of 2 booten, in ballast zijn vertrokken, arriveeren er steeds weer andere, die hun plaatsen innemen. Twee booten van 5000 tons, 10 pCt., spotprompt, werden afgesloten van Concepcion naar U. K./Continent tegen 24/6 en tegen het einde der week was de vracht van Upriver niet meer dan 22/- met 20/- van Bahia Blanca. Er werd een boot afgesloten van Rio naar Baltimore voor een lading erts tegen een vracht van \$ 4.

De salpetervrachtenmarkt is onveranderd en van deze richting vallen in het geheel geen afsluitingen te vermelden. Naar de Vereenigde Staten kan tonnage geplaatst worden per Maart tegen \$ 5,60 en April tegen \$ 5,25, doch ook hierin vonden geen afsluitingen plaats.

Met uitzondering van Australië is alle vraag van de Oostelijke markten deze week weggefallen ofschoon de vrachten vast bleven. Van Wladivostock werd ruimte geboekt voor boonen per April/Mei tegen 35/- naar Rotterdam/Hamburg en per Mei tegen 35/- naar Hull, Rotterdam, Hamburg, 36/3 naar Scandinavië, terwijl voor de laatstgenoemde positie tevens afgesloten werd in dieptankruimte tegen 85/- naar de gebruikelijke continentale havens, 92/6 Hull. Van Dalny werden booten afgesloten voor boonen naar U. K./Continent tegen 27/6, terwijl dieptankruimte werd afgesloten tegen 80/- voor dezelfde positie.

Van Saigon werd een partij van 3000 tons rijst gesloten voor Aprilafsluiting naar Londen/Hull/Havre/Hamburg tegen 37/6; naar de Fransch-Atlantische havens kan tegen 37/- een volle lading worden gedaan per laatste helft Mei-afsluiting.

Bij het openen der week ging Australië voort met het afsluiten van tonnage van Zuid/Victoria/Sydney naar de Middellandsche Zee/U. K./Continent tegen vrachten tot 55/- per Februari/Maart en 53/9 tot 52/6 per Maart. Ook

per April werd afgesloten tegen 49/-, terwijl een boot van West-Australië met 42/6 betaald werd. Buiten tonnage, die voor Februari/Maart en Maart gezocht wordt is er verder echter op het oogenblik slechts nog zeer weinig definitieve vraag.

De rijstmarkt van Burmah vertoont nog steeds vastheid, doch er heerscht hier nog een schaarschte in tonnage en de vrachtprijzen hebben een vaste tendens. Voor een Februari/begin Maartboot is de hoogste vracht, die nu betaald werd 35/- naar Havre/Hamburg range. Verder werd er per Maart afgesloten tegen 34/- naar de Middellandsche of Adriatische Zee en 33/6 naar het Continent. Wat Indië betreft werd van Bombay/Karachi afgesloten op d.w. tegen 27/6 tot 27/9 per Februari/Maart, naar gelang van grootte, terwijl Karachi herhaaldelijk heeft gesloten op „scale terms” tegen 23/6 per Februari/Maart. Van Mauritius werd een groote boot genomen naar Bombay en/of Karachi tegen 14/6 en 15/- beide havens, aflading begin Maart.

De markt van de Zwarte Zee was iets rustiger, terwijl die van de Middellandsche Zee onveranderd blijft. De vrachtprijzen ondergingen geen verandering.

Ook de kolenvrachtenmarkt van Engeland ondervond geen verandering. Van Zuid-Wales werd als volgt afgesloten: Zeebrugge 3/7½, Rouen 3/6, Bordeaux 4/6, Lissabon 7/9, Gibraltar 7/3, Algiers 8/3, Marseille 9/-, West-Italië 9/6, Buenos-Aires 14/-, terwijl de volgende afsluitingen van de Oostkust plaats vonden: Frederikshaven 5/3, Hamburg 4/6, Antwerpen 2/9, Bordeaux 5/-, Marseille 9/3, Venetië 11/3 en West-Italië 9/6. 9 Februari 1925.

RIJNVAART.

Week van 1 t/m. 7 Februari 1925.

De aanvoeren van zeezijde bleven stationnair en de beschikbare scheepsruimte was ruim voldoende.

In daghuur naar de Rijnstations werd een enkel schip gecharterd tegen 2½—2¾ ct. per ton en per dag.

De ertsvrachten bedroegen gemiddeld f 0,50 met ¼ lostijd; f 0,60 met ½ lostijd.

De waterstand naar den Benedenrijn bleef gunstig, terwijl naar den Bovenrijn op beperkten diepgang afgeladen kon worden.

In de verlading van kolen in de Ruhrhavens kwam geen verandering. Het sleeploon werd gemiddeld genoteerd volgens het 35/37½ cts. tarief.

UITGIFTE VAN \$ 10.000.000.— OBLIGATIËN

ten laste van

SIEMENS & HALSKE A.G., Berlijn,

en

SIEMENS-SCHUCKERTWERKE G.m.b.H. Berlijn,

verdeeld in

\$ 5.000.000.- 7 pCt. 3-jarige en

\$ 5.000.000.- 7 pCt. 10-jarige verzekerde Sinking Fund Goud Obligatiën.

Ondergeteekenden berichten, dat zij te hunnen kantoren, alsmede bij de Heeren DE BAS & Co. te 's-Gravenhage,

op Maandag 16 Februari a.s.

van 9 uur 's voormiddags tot 4 uur 's namiddags,

de inschrijving openstellen op:

\$ 750.000.— 7 pCt. 3-jarige verzekerde Sinking Fund Goud Obligatiën aflosbaar tot ten minste 100 pCt. (deel uitmakende van bovengenoemde uitgifte groot \$ 5.000.000)

tot den koers van 99¼ pCt. Amsterdamsche usance, en op

\$ 750.000.— 7 pCt. 10-jarige verzekerde Sinking Fund Goud Obligatiën aflosbaar tot ten minste 102 pCt. (deel uitmakende van bovengenoemde uitgifte groot \$ 5.000.000)

tot den koers van 96¼ pCt. Amsterdamsche usance.

Prospectussen en inschrijvingsbiljetten zijn bij de inschrijvingskantoren verkrijgbaar.

Mendelssohn & Co., Amsterdam.

Pierson & Co.

AMSTERDAM, 10 Februari 1925.